

Heinolan kaupunki

Vierumäen osayleiskaava
Kaavaselostus

RAMBOLL

työnro: 82115801
12.9.2007, tarkistettu 13.3.2008

82115801

Heinolan kaupunki

Vierumäen osayleiskaava

12.9.2007, tarkistettu 13.3.2008

Osayleiskaavan selostus, joka koskee 12. päivänä syyskuuta 2007 päivättyä osayleiskaavakarttaa, jota on tarkistettu 13.3.2008.

Osayleiskaavan on laatinut Ramboll Finland Oy (1.4.2007 saakka Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy), Terveystie 2, 15870 Hollola, puh 020 755 7800

Vireilletulo

Kaavoitus on käynnistetty kaupunginhallituksen päätöksellä 31.5.2005 106 §, jolla hyväksyttiin kaavoitusohjelman toteuttamisjärjestys.

Alueen osayleiskaavoituksen käynnistämisestä on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 2004. Vireilletuloilmoitus on julkaistu Itä-Häme-lehdessä, kaupungin ilmoitustaululla ja Internet-sivuilla 21.10.2005.

Kaupunginhallituksen hyväksyminen

Kaupunginhallitus on hyväksynyt osayleiskaavan 2.6.2008.

Kaupunginvaltuuston hyväksyminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan 16.6.2008.

Kaava-alueen sijainti

Kaava-alue käsittää Vierumäen taajaman keskustan ja sen lähialueita.

Alue ulottuu Vierumäen keskustasta noin kolme kilometriä luoteeseen, kolme kilometriä pohjoiseen ja kuusi kilometriä itään.

Urheiluopiston osayleiskaava-alue jää kaavoitettavan alueen ulkopuolelle.

Alueen sijainti ja raja-alue on esitetty liitekartalla 2.

Selostuksen sisällysluettelo

1	Johdanto	5
1.1	Kaavan nimi ja tarkoitus.....	5
1.2	Yleiskaavan oikeusvaikutukset	5
1.2.1	Ohjausvaikutus muuhun suunnitteluun	5
1.2.2	Viranomaisvaikutus	5
1.2.3	Yleiskaavamääräykset	5
1.2.4	Rakentamisrajoitukset	5
1.2.5	Suojelumääräykset	5
1.2.6	Toimenpiderajoitus	6
1.2.7	Lunastus	6
2	Tiivistelmä	7
2.1	Kaavaprosessin vaiheet.....	7
2.2	Osayleiskaava	7
2.3	Toteuttaminen	7
3	Lähtökohdat.....	8
3.1	Selvitys suunnittelualan oloista.....	8
3.1.1	Alueen yleiskuvaus.....	8
3.1.2	Luonnonympäristö.....	8
3.1.3	Rakennettu ympäristö	14
3.1.4	Maanomistus	25
3.2	Suunnittelutilanne	25
3.2.1	Kaavoitus.....	25
3.2.2	Lahden kaupunkiseudun rakennemalli.....	29
3.2.3	Pohjakartta	30
3.2.4	Suojelupäätökset.....	30
3.2.5	Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat.....	30
3.2.6	Lähiympäristön kaavatilanne ja suunnitelmat.....	31
3.2.7	Alueelle laadintavaiheessa tehdyt tai aikaisemmat selvitykset, mm inventoinnit	31
4	Osayleiskaavan suunnittelun vaiheet	32
4.1	Osayleiskaavan suunnittelun tarve.....	32
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset.....	32
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö	32
4.3.1	Viranomaisyhteistyö	32
4.4	Osayleiskaavan tavoitteet.....	32
4.4.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	32
5	Osayleiskaavan kuvaus	35
5.1	Kaavan rakenne.....	35
5.1.1	Mitoitus	35
5.2	Aluevaraukset	35
5.2.1	Asuminen	35
5.2.2	Palvelut.....	35
5.2.3	Elinkeinotoiminnot	36
5.2.4	Virkistys	36
5.2.5	Liikenne	36
5.2.6	Tekninen huolto	36
5.2.7	Erityistoiminnot	36
5.2.8	Suojelualueet.....	37
5.3	Osayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin	37
5.3.1	Toimiva aluerakenne.....	37
5.3.2	Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu.....	37
5.3.3	Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	39
5.3.4	Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto.....	40

5.4 Osayleiskaavan vaikutukset	41
5.4.1 Vaikutukset väestön rakenteeseen ja kehitykseen kaava-alueella	41
5.4.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteen taloudellisuuteen	41
5.4.3 Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan	41
5.4.4 Vaikutukset asumiseen	41
5.4.5 Vaikutukset palveluihin	41
5.4.6 Vaikutukset työpaikkoihin ja elinkeinotoimintaan	41
5.4.7 Vaikutukset virkistykseen	42
5.4.8 Vaikutukset liikenteen järjestämiseen	42
5.4.9 Vaikutukset tekniseen huoltoon	42
5.4.10 Vaikutukset ympäristönsuojeluun ja ympäristöhäiriöihin	42
5.4.11 Vaikutukset sosiaaliseen ympäristöön	42
5.4.12 Vaikutukset luonnonoloihin	42
5.4.13 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen	42
5.4.14 Vaikutukset vesistöihin ja vesitalouteen sekä pohjaveteen	42
5.4.15 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen	43
5.4.16 Vaikutukset luonnonsuojeluun	43
5.4.17 Vaikutukset kunnallistalouteen	44
5.4.18 Vaikutukset terveellisyteen ja turvallisuuteen	44
5.5 Ympäristön häiriötekijät	44

Selostuksen liiteasiakirjat

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Osayleiskaava-alueen rajaus
3. Luontokohteet
4. Maaperä
5. Pohjavesialueet
6. Rakennuskulttuurikohteet
7. Vesihuoltoverkosto
8. Valtatien melualueet
9. Vierumäen osayleiskaavavaihtoehtojen pohjavesiriskien arviointi
10. Maanomistuskartta
11. Asemakaavoitustilanne
12. Kaavoituksen seurantalomake

SELOSTUKSEEN KUULUU OSAYLEISKAAVAKARTTA MERKINTÖINEEN JA
MÄÄRÄYKSINEEN

Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Rakennuslupatiedot
 - Maanomistus (suurimpien yritysten, kaupungin, urheiluopiston ja valtion maanomistus)
 - Yhdyskuntatekninen huolto: vesihuolto (kaupunki), sähköverkko (Vattenfall Verkko)
 - Kaava-alueen luonto- ja maisemaselvitys (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys, Hämeen ympäristökeskuksen moniste 96/2005 (Nina Könönen)
 - Selvitys pikkusiniivien esiintymisestä Vierumäen osayleiskaava-alueella, (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Heinolan Vierumäen osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2006 (Anna-Riikka Vaden, Lahden kaupunginmuseum/Päijät-Hämeen maakuntamuseo)
 - Vierumäen osayleiskaavan vaihtoehtojen pohjavesiriskin arviointi (Ramboll Finland Oy, 2007)
 - Pohjavesiolosuhteet ja pohjavesiriskit kaava-alueella (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Muut hydrogeologiset selvitykset
 - Heinolan ilmanlaatatutkimus (Ilmatieteen laitos, 1997)
 - Versowood Oy, meluselvitys (Viatek Tampere, 31.3.2004)
 - Ympäristöluvat
 - Ympäristöhallinnon Hertta-järjestelmän tiedot
 - EU-projektin ohjelma
 - maakuntakaavan selvitykset, mm.
 - Kaupan palveluverkkoselvitys
 - MARY, Päijät-Hämeen maakunnallinen inventointi
 - Lahti-Mikkeli –rataselvitys
 - alueen viistokuvaus, (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, syksy 2005)
 - Vierumäen kylän Internet-sivut www.vierumäki.net
 - Säteilyturvakeskuksen Internet-sivut <http://www.stuk.fi>
-

1 JOHDANTO

1.1 Kaavan nimi ja tarkoitus

Heinolan kaupunki on saanut Vierumäen osayleiskaavan laatimiseen rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastolta ja valtiolta. Osayleiskaavan laatiminen on hanke, jonka tarkoitus on Vierumäen alueen kehittäminen vetovoimaiseksi ja ympäristöystävälliseksi teollisuusalueeksi (hankenro 480).

Vierumäen osayleiskaavan tarkoituksena on teollisuusalueiden laajenemissuuntien määrittely kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös asumisen, virkistys- ja matkailun tarpeet sekä mahdollisuudet palvelujen kehittämiseen valtateiden eritasoristeyksen tuntumassa.

1.2 Yleiskaavan oikeusvaikutukset

1.2.1 Ohjausvaikutus muuhun suunnitteluun

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 § 1 mom.). Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä. Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 42 § 3 mom.). Yleiskaavan keskeiset periaatteet tulee ottaa huomioon asemakaavaa laadittaessa.

1.2.2 Viranomaisvaikutus

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42 § 2 mom.). Velvoite koskee kaikkia kunnan ja valtion viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä.

1.2.3 Yleiskaavamääräykset

Yleiskaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita tarvitaan yleiskaava-aluetta suunniteltaessa tai muutoin käytettäessä. Ne voivat koskea maankäytön tai rakentamisen erityistä ohjausta ja haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista (MRL 41 § 1 mom.).

1.2.4 Rakentamisrajoitukset

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta koh- tuullista korvausta (MRL 43 § 1 mom.) (ehdollinen rakentamisrajoitus).

Yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (rakentamisrajoitus).

1.2.5 Suojelumääräykset

Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä. (MRL 41 § 2 mom.).

1.2.6 Toimenpiderajoitus

Yleiskaavamääräyksellä voidaan maisemaa muuttava toimenpide määrätä luvanvaraiseksi (MRL 43 § 2 mom.). Tällöin toimenpiteen edellytyksenä on, että kunta myöntää alueelle maisematyöluvan (MRL 128 § ja 140 §). Lupaa ei voida myöntää, jos toimenpide vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Jos maanomistaja ei luvan epäämisen takia voi käyttää maataan kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla hyväkseen, hänellä on oikeus saada kunnalta korvaus aiheutuneesta vahingosta (MRL 140§ 3 mom.).

1.2.7 Lunastus

Asianomainen ministeriö voi lisäksi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelman mukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen lunastettavaan alueeseen voi sisältyä myös virkistys- ja suojelualueita. (MRL 99 § 3 mom.).

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaproessin vaiheet

Kaavoituksen aloittamista tarkoittava viranomaisneuvottelu pidettiin 31.8.2005.

Osayleiskaavoituksen aloittamisesta järjestettiin tiedotustilaisuus alueen asukkaille Vierumäen koulussa 27.9.2005.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 24.10.2005 alkaen kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen saakka.

Epävirallista kaavaluonnosta esiteltiin Heinolan kaupungin tekniselle lautakunnalle 21.3.2006 ja kyläyhdistyksen vuosikokouksessa Vierumäen koulussa 23.3.2006.

Tekninen lautakunta päätti 2.5.2006, että 18.4.2006 päivätty osayleiskaavaluonnos asetetaan julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi, ja että siitä pyydetään alustavat lausunnot Hämeen ympäristökeskukselta ja Päijät-Hämeen liitolta. Samalla tekninen lautakunta päätti, että kaavaluonnoksessa osoitetuille uusille rakentamis- ja MU-alueille määrätään toimenpidekielto MRL 38§ ja 128§ mukaisesti.

Osayleiskaavaluonnos oli nähtävillä 14.5. – 14.6.2006.

Teknistä lautakuntaa informoitiin kaavaehdotuksesta 12.12.2006.

Ensimmäinen, 22.12.2006 päivätty osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä 31.1. – 2.3.2007. Osayleiskaavaehdotusta esiteltiin yleisötilaisuudessa Vierumäen seurakuntakeskuksessa 31.1.2007.

Muistutusten ja lausuntojen perusteella laadittiin toinen osayleiskaavaehdotus, joka on päivätty 12.9.2007.

Toinen osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä 10.10.-9.11.2007.

Pohjavesiasioista pidettiin viranomaisneuvottelu 6.2.2008.

Osayleiskaavaehdotukseen tehtiin lausuntojen ja muistutusten sekä viranomaisneuvottelun perusteella muutoksia, jotka on päivätty 13.3.2008.

Tekninen lautakunta hyväksyi Vierumäen osayleiskaavan 1.4.2008 § 84 ja päätti esittää sen kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi Vierumäen osayleiskaavan 2.6.2008 § 356 ja päätti esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vierumäen osayleiskaavan 16.6.2008 § 98.

2.2 Osayleiskaava

Asuntoalueille on osoitettu uusia varauksia keskustan tuntumaan, Vuolenkoskentien varteen, Asikkalantien varteen ja urheiluopiston länsipuolelle. Asikkalantien pohjoispuolelle ja Vuolenkoskentien pohjoispuolelle on osoitettu laajat uudet palvelujen alueet. Asikkalantien pohjoispuolella lähellä Asikkalan rajaa on myös työpaikka-alueita. Teollisuusalueet laajenevat lähinnä moottoritien liittymän luoteispuolelle sekä Vierumäenraitin ja rautatien väliselle alueelle. Myös Laviassuon turvetuotantoalueen pohjoisosan jälkikäyttöksi on osoitettu teollisuus. Asikkalantien pohjoispuolelle on osoitettu työpaikka-alueita. Urheiluopiston laajenemistarpeet on otettu huomioon varaamalla alueita uudelle golfkentälle sekä matkailupalveluille.

Asemakaavoitetut alueet on osoitettu osayleiskaavassa pääasiassa asemakaavan mukaisina, mutta yleispiirteisemmin esitettynä.

2.3 Toteuttaminen

Osayleiskaavan rakennettavat alueet toteutetaan pääasiassa asemakaavoituksen kautta.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Vierumäelle antavat leimaansa suuret teollisuusyritykset, sijainti vilkkaan liikenneväylän varrella sekä Suomen Urheilupuisto, joka tosin sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.

3.1.2 Luonnonympäristö

Suunnittelualueelta laaditun luontoselvityksen tavoitteena on antaa riittävä kokonaiskuva alueen luonnonympäristöstä sekä selvittää ne luonnon ominaispiirteet ja arvokkaat elinympäristöt, jotka kaavaa laadittaessa tulee ottaa huomioon. Tavoitteena on myös edistää ekologisesti kestävä kehitystä (MRL 1 §) sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä (MRL 5 §).

Osayleiskaavatyön pohjaksi tehty luontoselvitys on laadittu maastokäyntien sekä alueelta aikaisemmin tehtyjen selvitysten pohjalta. Maastokäynnit alueelle tehtiin kesällä 2005 ja 2006 (biologi Tarja Ojala, fil. yo Tiina Riikonen). Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden tiedot perustuvat olemassa olevaan inventointiaineistoon. (Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys, Hämeen ympäristökeskuksen moniste 96/2005).

3.1.2.1 Maisemarakenne, maisemakuva

Osayleiskaava-alue sijaitsee Hämeen viljely- ja järvimaan sekä itäisen Järvi-Suomen maisemamaakuntien rajalla; suunnittelualue kuuluu pääasiassa Hämeen viljely- ja järvimaan Päijänteen seutuun toisin kuin valtaosa Heinolan kaupungin muusta alueesta, joka kuuluu Lounais-Savon järviseluun. Päijänteen seutu on erittäin metsäistä ja soita on vain niukasti. Kasvillisuudeltaan etenkin alueen itäosat ovat karuja.

Osayleiskaava-alue rajoittuu pohjoisessa ja etelässä peltoihin, talousmetsiin ja ojitettuihin soihin. Idässä kaava-alue rajoittuu litiin ja lännessä Asikkalan kunnanrajaan. Alueen maisemaa hallitsee mäntykankainen toisen Salpausselän laaja ja melko tasainen reunamuodostuma, joka on säilynyt rakentamista lukuun ottamatta lähes luonnontilaisena, eikä alueella ole suuria maa-ainestenottoalueita. Reunamuodostuman koillispuolella sijaitsee harjijensuojeluohjelma-alue Vierumäen kangas-Pyssyharju (HSO060058), joka sijaitsee osittain kaava-alueella.

Osayleiskaava-alueella ei ole ympäristöstään selvästi erottuvia kohteita tai alueita, sillä asutus ja liikenne on keskittynyt pienelle alueelle Vierumäen keskustaan. Alueella ei myöskään ole laajoja peltoaukeita vaan pienialaiset pellot sijaitsevat pääasiassa harjujen välisissä painanteissa, joissa maaperä on ympäristöään selvästi rehevämpää. Laajat peltoaukeat sijaitsevat reunamuodostuman eteläpuolella kaava-alueen ulkopuolella. Myös turvetuotannossa oleva Laviassuo jää harjuselänteiden keskelle, eikä erotu lähi- tai kaukomaisemassa merkittävästi.

Asutus ja teollisuus on Vierumäen taajamassa noussut pääasiassa maantien 140 ja rautatien läheisyyteen. Haja-asutusta alueella on lähinnä tilakeskusten yhteydessä sekä maantien 140 varrella; koko Vierumäen keskusta sijoittuu käytännössä rautatien ja valtatien neljän väliselle alueelle. Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai perinnebiotooppeja.

3.1.2.2 Maa- ja kallioperä

Suunnittelualueen halki kulkee itä-länsisuuntaisesti II Salpausselkään kuuluva Vierumäen reunamuodostuma, joka muodostuu osittain yhdestä, osittain useammasta rinnakkaisesta selänteestä. Harjua reunustavat pienet suppalammet, suot sekä harjukummut. Maaperältään harjualue on pääasiassa moreenia, jota reunustavat sora- ja hiekkakerostumat. Laajojen turvemaiden pohjoispuoliset alueet ovat moreenimaita ja lakiosistaan paikoitellen avokallioisia. Alueen pellot ovat maaperältään silttiä.

Harjualueiden maaperä soveltuu hyvin rakentamiseen. Harjujen etelärinteet ovat myös lämpimiä ja monin paikoin niiltä avautuu laaja näköala Vierumäen eteläpuolisille pelto-alueille.

3.1.2.3 Vesistöt ja vesitalous

Vierumäen osayleiskaava-alue kuuluu kokonaisuudessaan Kymijoen päävesistöalueeseen ja siinä edelleen kahteen valuma-alueeseen, Ruotsalaisen Myllyojan (kaava-alueen länsiosa) ja Konniveden Tamppilammen (kaava-alueen itäosa) osavaluma-alueisiin. Em. valuma-alueet ovat vähävesistöisiä; järvisyys Tamppilammen valuma-alueella on 3,48 % ja Myllyojan valuma-alueella 3,99 %.

Osayleiskaava-alueen vesistöjä ovat alueen itälaidan syvässä supassa sijaitseva, yleisessä uimarantakäytössä oleva Kalatonlampi; Onkijärvi, jonka rannoilla on jonkin verran vapaa-ajan asutusta; osa Saarijärvestä sekä em. järvien pohjoispuolella sijaitseva Muterlampi. Myös Saarijärven rannoilla on vapaa-ajan asutusta. Kaava-alueen länsiosassa osayleiskaava-alue rajoittuu Iso-Palpasen rantaan, jossa sijaitsee myös yleinen uimaranta. Em. vesistöistä Onkijärvi, Saarijärvi ja Muterlampi sijaitsevat harjujensuojeluohjelma-alueella.

Kuva 3-1 Onkijärvi

Suunnittelualue sijaitsee valtatie neljän lähiympäristöä ja Laviassuota lukuun ottamatta luokitelluilla pohjavesialueilla. Valtatie neljän länsipuolella sijaitsee Syrjälänkankaan 1 luokan pohjavesialue (0608905) ja itäpuolella Vierumäen (0608901) sekä Urheilupuiston (0608904) 1 luokan pohjavesialueet.

Pohjaveden muodostumisalueilla, joissa pintamaalaji on hiekkaa ja soraa, imeytyy sadannasta noin 60 % maaperään. Näin ollen hiekka- ja sora alueilla muodostuu pohjavettä noin 1000 m³/d/km².

Kallioharjanteiden ja maaperän kerrosrakenteen ohjaamana pohjavesi virtaa maaperässä Salpausselän etelä- ja pohjoispuolelle lähteisiin. Useille lähdealueille on rakennettu vedenottamoita. Tällaisia lähdealueita on Salpausselän pohjoispuolella Kullaanlähde (Kullaanlähteen vedenottamo), Saarijärvi ja Onkijärvi (Saarijärven ja Onkijärven vedenottamo), Vierumäen lähde (Vierumäen vedenottamo) sekä Koivistonsuolla ja Iso-Palpasen rannassa sijaitsevat lähteet. Salpausselän eteläpuolella merkittävien lähdealue sijaitsee Syrjälänkankaan eteläpuolella, johon on tutkittu Syrjälänkankaan vedenottamo. Lisäksi pienempiä määriä pohjavettä purkautuu Laviassuolle, Haikulansuolle, Toivosuolle, Suninsuolle, Muskasensuolle, Salinmäensuolle sekä Kylänelussuolle. Liitekarttaan 5 on merkitty pohjavesialueiden rajat ja varsinaisen pohjavedenmuodostumisalueen raja.

Kaava-alueen keskiosassa rautatien ja moottoritien välisellä alueella sijaitsevat moreeni- peitteiset kallioalueet ja Laviassuo eivät ole pohjavesialueella. Sen sijaan Salpausselän "sisällä" sijaitsevat Haikulansuo ja Toivolansuo ovat pohjavesialuetta ja niistä voi imeytyä vettä pohjavesikerrokseen. Urheiluopiston alueen länsipuolella on kolme lampea tai pientä järveä. Kaava-alueen itäosassa on yksi lampi.

Kaava-alueen keskiosassa rautatien ja moottoritien välisellä alueella sijaitsevat moreeni- peitteiset kallioalueet ja Haviassuo eivät ole pohjavesialueella. Sen sijaan Salpausselän "sisällä" sijaitsevat Haikulansuo ja Toivolansuo ovat pohjavesialuetta ja niistä voi imeytyä vettä pohjavesikerrokseen. Urheiluopiston alueen länsipuolella on kolme lampea tai pientä järveä. Kaava-alueen itäosassa on yksi lampi.

Valtaosa suunnittelualueen kallioperästä on vanhoja kivilajeja; Vierumäen keskusta ja suunnittelualueen itäosa ovat kallioperältään kvartsi- ja granodioriittia. Keskustan pohjois- ja länsipuolisten alueiden maaperä on graniittia ja kiillegneissia, jotka paikoitellen ovat liuskeisia.

Vierumäen osayleiskaava-aluetta hallitsee toisen Salpausselän reunamuodostuma, joka kulkee alueen halki itä-länsisuuntaisesti. Alueen metsät ovat hakkuin käsiteltyjä talousmetsiä ja pääasiassa mäntyvaltaisia. Alueen arvokkaat elinympäristöt on otettu huomioon harjajensuojeluohjelmassa, Hämeen arvokkaiden pienvesien inventoinnissa ja yksi soidensuojeluohjelman kohde on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Maastotöiden yhteydessä löydettiin kaksi uutta uhanalaisen kangasvuokon esiintymää sekä yksi liito-oravametsä.

3.1.2.4 Luonnon yleispiirteet

Osayleiskaava-alue kuuluu eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen ja sijoittuu siinä edelleen vuokkovyöhykkeen ja Järvi-Suomen rajalle. Suunnittelualueen metsät ovat pääasiassa tavanomaisia mäntyvaltaisia talousmetsiä. Alueen laajat harjuselänteiden väliset suot on ojitettu ja soista paksuturpeisimmat on otettu turvetuotantoon. Alueen pääpuulaji on mänty, mutta kuusta kasvaa paikoitellen pääpuulajina harjukumpareiden ja -selänteiden pohjois- ja itärinteillä sekä rauduskoivua lähinnä metsitetyillä pelloilla ja sekapuuna männiköissä. Haapaa kasvaa paikoitellen sekapuuna rehevimmissä männiköissä. Kaava-alueen länsiosa on puustoltaan monipuolisempaa kuin itäosa, joka muutamia rinnealueita lukuun ottamatta on puhdasta männikköä.

Metsätyypiltään suunnittelualue on pääasiassa mustikka- ja puolukkatyyppiä (MT ja VT) ja alueen mustikkatyyppin männiköt ovat monin paikoin valoisuutta lisänneiden harvennusten vuoksi heinäisiä. Vähälukuiset kuusikot ovat mustikkatyyppin tai käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) kivennäismaakankaita. Itäosa laajasta ja tasaisesta Vierumäenkankaasta

on muutettu golfkentäksi. Urheiluopiston itäpuoliset kangasmetsät ovat muun alueen tapaan tasaisia, metsätaloustaloudessa olevia männiköitä. Alueella ei ole paisterinteitä ja sekä ojitetut että vähälukuiset ojittamattomat suot ovat pääasiassa mäntyvaltaisia rämeitä.

Soista kaava-alueen itäreunalla sijaitseva Toivosuo on ojittettua hieskoivikkoa ja Haikulansuo ojittettua rämemännikköä. Karttatarkastelun perusteella alueella näyttää olevan vielä ojittamattomia soita laajojen ojitusalueiden reunoilla, mutta maastokäyntien yhteydessä em. suot todettiin luonnontilaltaan muuttuneiksi. Syrjälänkankaan eteläpuolisen Harjulansuon itäreuna on Kankaanpeltoon rajoittuvalta osaltaan ojittettua kuusivaltaista korpea, joka vaiheutuu nopeasti isovarpurämeeksi (IR); rämeeltä löytyi jälkiä vanhoista ojista ja suo oli selvästi kuivunut. Myös Haikulansuon länsireunalle tehtiin maastokäynti; alue on kuitenkin uudisojitettu ja osa isovarpurämeestä on kaivettu lammeksi.

3.1.2.5 Luonnonsuojelualueet

Kullaanlähteen kuuden hehtaarin suuruinen Natura-alue (FI0404011, SCI) sijaitsee Heinolan kaupungin ja litin kunnan rajalla. Alueella on suuria lähdelampia, joiden rannat ovat nevalaitaisia ja nevoja ympäröivät metsät mäntypuustoista rämettä. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (30 %) sekä puustoiset suot (70 %, priorisoitu luontotyyppi). Alueen suojelun toteutuskeinona on luonnonsuojelulaki, mutta alueen suojelu on vielä toteuttamatta. Alueella kasvaa uhanalaista röyhysaraa (*Carex appropinquata*, VU) ja punakämmekkää (*Dactylorhiza incarnata*, NT, RE). Kullaanlähteen vedet laskevat Läpiänjärveen voimakkaasti perattu puroa pitkin. Kullaanlähteen ja harjunsuojeluohjelma-alueen sisään jäävä Muterlampi laskupuroineen on myös sisällytetty Hämeen arvokkaisiin pienvesikohteisiin.

3.1.2.6 Uhanalaiset lajit

Putkilokasvit

Osayleiskaava-alueen luonnonolosuhteita hallitsee Vierumäenkankaan reunamuodostuma ja alueella tavataan monia putkilokasvilajeja, jotka viihtyvät ainoastaan harjuympäristössä ja kykenevät leviämään kasvupaikalta toiselle vain harjujaksoja pitkin; tällaisia alueella tavattavia kasvilajeja ovat mm. kangasvuokko (*Pulstatilla vernalis*), kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*) ja masvalo (*Anthyllis vulneraria*); em. lajeista kangasvuokko on valtakunnallisesti uhanalainen (VU).

Vierumäen harjualueella tiedetään kasvavan kangasvuokkoa, mutta havaintoja lajista on kesällä 2002 tehdyn kuntalaiskyselyn mukaan vain kuudelta kasvupaikalta; kaikki kasvupaikat sijaitsevat teiden läheisyydessä harjumänniköissä ja lajin havainnointia vaikeuttaa aikaisen kukinta-ajankohdan lisäksi männiköiden heinäisyys. Alueella ei tavattu uusia esiintymiä kesän 2005 ja 2006 maastokäyntien yhteydessä. Vuonna 2006 tehdyn sinisipiselvityksen (Marko Paasiranta) yhteydessä löydettiin kaksi uutta kangasvuokon kasvupaikkaa, nekin tien varresta Kalatonlammen länsipuolelta. Suurin osa em. kangasvuokon kasvupaikoista sijaitsee metsäalueilla, joille ei kohdistu maankäyttöpaineita vaan alueet säilyvät metsätalous- tai virkistyskäytössä.

Linnut

Osayleiskaava-alueella on tehty vuonna 2005 Heinolan pesimälinnuston uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien inventointi, jonka mukaan osayleiskaava-alueella ei ole uhanalaisia lajeja. Osayleiskaava-alueen itäreunalla litin kunnan rajalla on tavattu pikkusieppo (*Ficedula parva*, NT, lintudirektiivin liitteen I laji); laji on vanhojen metsien pesimälaji, jota saattaa muuton aikana tavata myös muissa elinympäristöissä. Osayleiskaava-alueen yksijaksoiset ja lähes yksipuulajiset metsiköt eivät ole vaatelialle pikkusieppolle sopivaa elinympäristöä.

Liito-orava

Liito-orava (*Pteromys volans*, VU) on luontodirektiivin liitteissä II ja IV mainittu laji (liite II: yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita (Natura 2000 -verkosto) ja liite IV: yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua; lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.). Luonnonsuojelulain 49 §:ssä todetaan lisäksi, että ”luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty”. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön vuonna 2004 antaman ohjeen mukaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka käsittää pesäpuut ja paikalla olevat muut sen edellä mainittuihin tarkoituksiin käyttämät puut. Lisääntymis- ja levähdyspaikan käsitteeseen luetaan myös niiden välittömässä läheisyydessä olevat suoja- ja ravintoa tarjoavat puut.

Liito-orava kuuluu siperialaisen faunatyypin lajeihin ja sitä tavataan Pohjoismaissa vain Suomessa. Liito-oravan suosimia elinympäristöjä ovat vanhat luonnontilaiset sekametsät, joiden puissa on tikankoloja ja muita onkaloita. Liito-orava suosii myös kuusikoita, joissa sekapuuna on riittävästi haapaa ja muita lehtipuita. Liito-orava liikkuu liitämällä puusta toiseen etu- ja takaraajoja yhdistävien liitopoimujensa avulla ja voi käyttää kulukäytävinä myös yli 10 metrin korkuisia metsiä.

Osayleiskaava-aluetta lähin, aikaisemmin tehty liito-oravahavainto on Korkean kylässä kaava-alueen eteläpuolella. Kaava-alueen metsät aiemmin tehdyn liito-oravahavainnon pohjoispuolella ovat männiköitä, joista osa on vastikään avohakattu. Em. havainto liittyy todennäköisesti Nastolan pohjoisosan liito-oravahavaintoihin, joita tehtiin Nastolan pohjoisosassa toisen selvityksen yhteydessä keväällä ja kesällä 2006.

Osayleiskaava-alueelta löytyi yksi liito-oravametsä valtatie neljän ja maantien 140 väliseltä alueelta Niinimäenharjun itärinteestä (maastokäynti 19.5.2006); aluetta rajaa pohjoisessa voimajohtoalue, idässä ja etelässä maantie sekä lännessä valtatie neljä. Metsikkö ei ole liito-oravan ydinalue vaan todennäköisempää on, että se on liito-oravan ruokailu- ja levähdyspaikka, sillä jätöksiä löytyi niukasti useiden kuusten tyveltä. Puusto on järeää kuusikkoa; sekapuuna kasvaa jonkin verran rauduskoivua ja ohutläpimittaista haapaa erittäin niukasti. Aluetta ympäröivät metsiköt ovat mäntykankaita.

Pikkusiniisi

Pikkusiniisin esiintymistä suunnittelualueella on käsitelty omassa raportissaan. (Selvitys pikkusiniisin esiintymisestä Vierumäen osayleiskaava-alueella, Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006) Raportin mukaan pikkusiniisin esiintyminen alueella, jolta havainnot vuodelta 1996 on kirjattu, on hyvin epätodennäköistä.

3.1.2.7 Maa- ja metsätalous

Osayleiskaava-alueella on maatiloja ja peltoja lähinnä nelostien ja rautatien välisellä alueella sekä Asikkalantien pohjoispuolella. Peltoaukeat ovat suhteellisen pieniä.

Rakentamattomilla alueilla on talousmetsiä.

Laviassuon itäpuolella on Tapion metsätaimatarha.

Kuva 3-2 Pelto- ja metsämaisemaa Vierumäen keskustan pohjoispuolella

3.1.2.8 Päätelmät

Vierumäen osayleiskaava-aluetta hallitsee toisen Salpausselän reunamuodostuma, joka kulkee alueen halki itä-länsisuuntaisesti. Alueen metsät ovat hakkuin käsiteltyjä talousmetsiä ja pääasiassa mäntyvaltaisia. Alueen arvokkaat elinympäristöt on otettu huomioon harjunsuojeluohjelmassa, Hämeen arvokkaiden pienvesien inventoinnissa ja yksi soidensuojeluohjelman kohde on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Maastotöiden yhteydessä löydettiin kaksi uutta uhanalaisen kangasvuokon esiintymää sekä yksi liito-oravametsä; näistä liito-oravan elinympäristö tulee ottaa kaavassa huomioon osoittamalla se esimerkiksi MY-alueeksi Niinimäenharjulta.

3.1.2.9 Luontoselvityksen lähteet

Ekholm, M. 1993: Suomen vesistöalueet. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuoja – sarja A 126. Helsinki. 163 s.

Hanski, I. 2006: Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. Loppuraportti. Helsingin yliopisto. 35 s.

Hovi, M. 2000: Päijät-Hämeen perinnemaisemat. Alueelliset ympäristöjulkaisut 190. Hämeen ympäristökeskus. 130 s.

Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. 308 s. WSOY:n kirjapaino. Porvoo.

Könönen, N. 2005: Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys. Kuntien ympäristöselvitys, KUKUSE. Hartola, Hausjärvi, Heinola, Orimattila, Sysmä. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 96/2005. 95 s.

Maa- ja metsätalousministeriö & Ympäristöministeriö 2004: Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittäminen ja turvaaminen metsien käytössä. MMM Dnro 3713/430/2003, YM Dnro YM4/501/2003. 7 s.

Maisema-aluetyöryhmän mietintö I. Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto; työryhmän mietintö 66/1992. 199 s.

Maisema-aluetyöryhmän mietintö II. Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto; työryhmän mietintö 66/1992. 204 s.

Meriluoto, M. & Soininen, T. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus, Tapio, Hämeenlinna, 1998. 192 s.

Poutiainen, H. 2003: Heinola. Arkeologinen täydennysinventointi.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. –Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Ryttäri T. & Kettunen, T. 1997 (toim.): Uhanalaiset kasvimme. Kirjayhtymä Oy. 335 s.

Suomen geologinen kartta. Kallioperäkartta. Lehti 3112 – Heinola. Maanmittaushallituksen karttapaino 1970. Mittakaava 1:100 000.

Suomen geologinen kartta. Maaperäkartta. Lehti 3112 – Heinola. Maanmittaushallituksen karttapaino 1975. Mittakaava 1:100 000.

Suomen ympäristökeskuksen uhanalaisrekisteri (UHEX).

Vauhkonen, M. 2002a: Heinolan pesimälinnusto: uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit. 19 s + karttaliitteet.

Vauhkonen, M. 2002b: Liito-oravan esiintymisalueet Heinolassa. 7 s. + karttaliitteet.

Ympäristöhallinnon www-sivut

3.1.3 Rakennettu ympäristö

4.1.3.1 Väestön rakenne ja kehitys

Vierumäellä on noin 900 asukasta. Vuosina 1990 – 2002 Vierumäen keskustan ja urheilupuiston alueen väkiluku on kasvanut 11 hengellä. Kaupungin keskustan pohjois- ja itäpuolella väki on vähentynyt (Päijät-Hämeen maakuntaliiton laatima kaupan palveluverkkoselvitys).

Koko Heinolan kaupungissa oli 28.4.2005 20 910 asukasta. Väestöennusteen mukaan väkiluku on vuonna 2025 19 763 henkeä. Samalla yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa nykyisestä noin viidesosasta yli kolmasosaan väestöstä

3.1.3.2 Yhdyskuntarakenne

Vierumäki sijaitsee maantieliikenteen solmukohdassa. Sen halki kulkevat pohjois-eteläsuunnassa valtatie 4 ja maantie 140 (Vierumäenraitti) sekä itä-länsisuunnassa maantiet 313 ja 363 (Asikkala – Vuolenkoski). Lisäksi Vierumäen halki kulkee Lahti-Heinola –rata. Vierumäen keskusta sijaitsee rautatien ja moottoritien välisellä alueella.

Niin asutus kuin teollisuusalueetkin ovat sijoittuneet pääasiassa Toisen Salpausselän harjualueelle.

Heinolan keskustaan on matkaa noin 13 km.

3.1.3.3 Taajamakuva

Vierumäen taajamakuvalle antavat leimansa suurten teollisuusyritysten halli- ja varastoalueet. Keskustassa on pientalovaltaista asuntoaluetta sekä joitakin liikerakennuksia.

Kuva 3-3 Vierumäen keskustaa

3.1.3.4 Asuminen

Asuntoalueet sijaitsevat pääasiassa Vierumäen keskustassa valtatie 4, rautatien ja maantien 363 välisellä alueella. Urheiluopiston länsipuolella on yksi asemakaavoitettu rakennusryhmä. Muu asutus on haja-asutuksen tyyppistä.

Vierumäellä asutaan rivi- ja erillispientaloissa.

3.1.3.5 Palvelut

Päijät-Hämeen liiton tekemän kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan Vierumäellä on lähipalvelukeskuksen tasoiset kaupalliset palvelut. Lähipalvelukeskusten palveluvarustus kattaa perusarkipalvelut ja palvelee lähinnä omaa lähivaikutusaluetta tai läheisiä palveluvarustukseltaan heikompia alueita.

Vierumäen keskustassa on ala-asteen koulu ja seurakuntatalo. Päivähoito on järjestetty kunnallisena perhepäivähoitona. Kirjastoauto käy kylässä kaksi kertaa viikossa. Kaupallisia palveluja ovat iso valintamyymälä, kioskki ja kaksi baaria. Lisäksi kylässä on tarjolla mm. terveyden- ja kauneudenhoitoalan, rakennusalan ja vapaa-ajan palveluja.

Kaava-alueen ulkopuolella toimii Suomen Urheiluopisto, jolla on monipuolinen vapaa-ajan- ja koulutuspalvelujen tarjonta.

3.1.3.6 Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Vierumäellä on laaja teollisuuden keskittymä, jossa on mm. puunjalostusteollisuutta, betonielementtitehdas, talotehdas ja metallialan yrityksiä. Suurin teollisuusyritys on mekaanista puunjalostusta harjoittava Versowood Oy, joka työllistää Vierumäellä 350 työntekijää ja jonka tuotantoalue on kooltaan 100 ha. Muita suurempia teollisuusyrityksiä ovat Weckmannin konepaja Oy ja Herrala Talot Oy. Kaikkiaan Vierumäen puu- ja metallialan yrityksissä on lähes 700 työpaikkaa.

VAPO nostaa turvetta Laviassuolta. Turvesuon itäpuolella on Tapion metsätaimitarha.

Kaava-alueen ulkopuolella toimii Suomen Urheiluopisto, joka on merkittävä työnantaja. Urheiluopiston arvellaan tarjoavan viiden vuoden sisällä 100 uutta työpaikkaa.

3.1.3.7 Virkistys

Koulun vieressä sekä keskustan eteläosassa on noin kilometrin mittaiset ulkoilu- ja latu-reitit. Asutuksen ja Versowoodin tehtaan välissä on urheilukenttä. Vierumäen koulussa on liikuntasali, jossa on voimistelu-, sähkö- ja jumppavuoroja.

Kaava-alueen ulkopuolella on Suomen urheiluopiston alue, jolla on laaja ulkoilu- ja latu-reitistö. Osa reiteistä ulottuu kaava-alueen itäosaan. Urheiluopiston alueella on mm. uimaranta, golfkenttä, ratsastuskeskus, uimahalli, jäähalli, pallokenttiä, kuntosali ja muita sisäliikuntatiloja.

Kuva 3-4 Golf-kenttä

3.1.3.8 Liikenne

Vierumäki sijaitsee vilkkaiden liikenneväylien varrella. Kylän keskustan länsipuolitse kulkee pohjois-eteläsuuntaisena valtatie 4, jonka rakentaminen moottoritieksi valmistui syksyllä 2005. Maantie 140 on valtatie rinnakkaisitie. Vierumäen halki Asikkalaan päin johtaa maantie 131 ja itään maantie 363.

Lahti-Heinola radalla on Vierumäen kohdalla seisake teollisuuden kuljetuksia varten.

Linja-autoja kulkee tiheään Heinolan keskustan ja Lahden keskustan välillä (2 vuoroa/h). Urheiluopistolle on peruspalvelutasoiset joukkoliikenteen yhteydet Vuolenkoskentien ja Urheiluopistontien kautta.

Kevyen liikenteen väylä ulottuu 140-tien varressa Heinolan keskustasta Urheiluopistontien liittymään saakka. Keskustassa on kevyen liikenteen väyliä pääteiden varsilla.

Kuva 3-5 Vierumäen liikenneväyliä

3.1.3.9 Rakennettu kulttuuriympäristö

Vierumäellä ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä tai –kohteita. Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä on luetteloitu kaava-alueelta seuraavat paikallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt ja rakennukset (liite 6).

62. Vierumäen keskusta

Vierumäen keskusta-alue on muodostunut Härkälän kyläkunnan vierelle vanhan Lahti-Heinola-tien ja Asikkalaan johtavan Vääksyntien risteyksen vaiheille. Kylä sijoittuu osittain toisen Salpausselän päälle, jota myös Vääksyyn johtava maantie seuraa. Kylään liittyvät viljelymaisemat ovat pienialaisia. Maantien 140 varsilla on joitakin vanhoja asuinrakennuksia 1900-luvun alkupuolelta sekä mm. entinen kyläkauppa jälleenrakennuskaudelta edustamassa kylänraitin liikerakennuskantaa.

Nykyiseltä päätieltä syrjässä oleva Vierumäen entinen rapattu koulurakennus valmistui vuonna 1955, ja koulutoiminta siinä loppui 1990-luvun puolivälissä. Vuonna 1945 paloi Voimistelu- ja Urheiluseura Jytinän seuratalo. Vuonna 1948 seurat ostivat valtion vilja-varastorakennuksen, johon kunnostettiin uusi seurojentalo Aavehalli. Aavehalli ja viereinen paloasema ovat jatkuvasti laajenevan Versowoodin alueen kyljessä.

Vierumäen Teollisuus Oy:n saha perustettiin vuonna 1946. Vierumäen Teollisuuden toiminta on jatkuvasti laajentunut. Se sisältää sahaamon lisäksi höyläämön, pylväskyllästämön ja liimapuutehtaan. Yrityksen nimi on nykyisin Versowood Oy.

63. Ylä-Syrjälä

Härkälän kyläkuntaan kuulunut Ylä-Syrjälän tilakeskus sijaitsee Vääksyyn johtavan tien pohjoispuolella irrallaan vanhasta kylän keskuksesta. Teollisuusalue on 1960-luvulta lähtien erottanut Ylä-Syrjälän vanhasta Härkälän kylästä. Tila on Vanhalan kantatalon osataloja. Hevostilan tilakeskus on viljely- ja laidunmaidensa ympäröimä ja muodostaa pieni-piirteisen kulttuurimaiseman. Pitkän 1900-luvun taitteen päärakennuksen kuistit lienevät jälleenrakennuskaudelta, samoin kuin pihapiiriä rajaava tiilinaavetta. Pihaa rajaa lisäksi matala tiilirakennus.

Ylä-Syrjälän tilalla toimii ratsastuskeskus, ja pihapiiri on inventoinnin jälkeen muuttunut mm. pihalle rakennetun suuren maneesirakennuksen vuoksi.

65. Vierumäen asema

Lahti-Heinola-rautatie valmistui vuonna 1932. Teollisuusalueen laidalla sijaitsevassa asemarakennuksessa on klassisistisia piirteitä. Tyylillisesti se muistuttaa Heinolan aseman alueella olevia asuinrakennuksia. Aseman läheisyydessä on pieni asuinalue, jonka vanha rakennuskanta on aseman ajalta ja jälleenrakennuskaudelta. Asema ympäristöineen edustaa toteutusaikansa tyyppillistä rakennustapaa.

3.1.3.10 Vierumäen historiaa

Heinolan pitäjän historiassa Härkälän - sittemmin Vierumäen - nimi mainitaan ainakin jo vuonna 1539. Vuonna 1550 Härkälässä oli taloja 8 ja niissä yhteensä 56 henkeä. Härkälän mainitaan olleen silloin Heinolan suurin kylä.

Härkälä oli Savoon ja Viipuriin johtavien teiden solmukohdassa ja kulkijoita sen vuoksi runsaasti, joten kylään perustettiin 1700-luvulla kestikievari.

Lahti-Heinola -rautatie valmistui 1932. Asemalle ja sen myötä postitoimistolle oli saatava nimi ja koska maassamme oli lukuisa määrä Härkälä-nimisiä kyliä, annettiin asemalle nimeksi Vierumäki.

Teollisuus ja elinkeinotoiminta

Vierumäen tienoon asukkaat saivat sotien jälkeiseen aikaan saakka elantonsa pääasiassa maanviljelystä. Teollistuminen alkoi sodan jälkeen. Vierumäen Teollisuus perusti vuonna 1945 sahalaituksen, jonka voimakas kasvu alkoi 1950-luvulla. Weckmannin konepajan johtajien isän kyläpajasta kehittyi 1950-luvulla teollisuuslaitos. Ensimmäinen halli valmistui 1955. Traktorin peräkärryt olivat kauan päätuote, kunnes 1967 tuli mukaan myös kattopellin valmistus. 1969 perustettiin säiliötehdas, joka on edelleen toiminnassa. Edellä mainittujen lisäksi menneinä vuosikymmeninä Vierumäellä on toiminut mm. laatikotehdas, sementtivalimo ja tiilitehdas. 1970-luvun puolivälissä aloitti Vapo turpeennoston Laviassuolta. Lähelle urheilupuistoa perustettiin 1980-luvun alussa Tapion metsätarha.

Urheilupuisto

Suomen Urheilupuiston rakennustyöt alkoivat 1931. Ensimmäiset kurssit opistolla oli vuonna 1932. Opisto vihittiin käyttöön 13.6.1937. Sota-aikana opiston tilat toimivat sotatairaalana, jossa hoidettiin myös paikallisia asukkaita.

Palvelut

Vuosikymmenten mittaan kylässä on ollut monta kauppaa. 1950-luvulla oli aseman maan päällä Heinolan Osuuskaupan myymälä ja sitä vastapäätä Vierumäen postitoimisto. Toinen kauppa oli viitostien varressa. Taksi on ollut Vierumäellä 1940-1950-luvulta lähtien. Vikin kahvila on kylän vanhin alansa edustaja. Rantasen autokorjaamo oli yhden miehen yritys.

Harrastustoiminta

Laviassuon takana oli ravirata. Talvella ajettiin kilpaa Saarijärven jäällä. Kylässä toimi aikoinaan työväenyhdistys, jolla oli oma seuratalo Laukkalan tilalla. Maamiesseura ja sen alaosasto maatalousnaiset, ovat toimineet vilkkaastikin. Kylässä on ollut raittiusseura Itu, urheiluseura Vierumäen Jytinä, metsästysseura ja uudempina Martat sekä voimisteluseura Vivo. Laulukuoja on ollut 40-luvulta alkaen. Lapsille on partio, 4-H -kerho ja

askartelukerho. Kylässä on myös vapaapalokuntatoimintaa sekä monenlaisia kansalaisopiston piirejä.

Kylän huvittelu- ja juhlapaikkana on toiminut Aavehalli. Entisen armeijan varikkorakennuksen ostivat maamiesseura ja urheiluseura Jytinä. Alkuvuosina, ankean sota-ajan jälkeen, siellä kävi satamäärin tanssinhaluisia. Kuuluisia orkestereita oli soittamassa kuten myös oman kylän poikien yhtye.

Seurakunnan toiminta

Seurakunnan toimintaan liittyivät merimieslähetyspiiri, pakanalähetyspiiri, raamattupiiri, diakoniapiiri, seurakunnan päivä-, tyttö- ja poikakerhot, pyhäkoulu ja hiljaisen viikon iltahartaudet.

Seurakuntatalo kylään saatiin 1991.

Koulu

Vierumäen koulu on perustettu vuonna 1902. Luokat olivat täydet 50-luvun loppupuolelle asti. Ensimmäinen koulurakennus palveli n. 50 vuotta. Uuden koulun rakentaminen aloitettiin 1954 ja vihittiin käyttöön 1955. Nykyinen koulu valmistui Jauhokallion alueelle vuonna 1994.

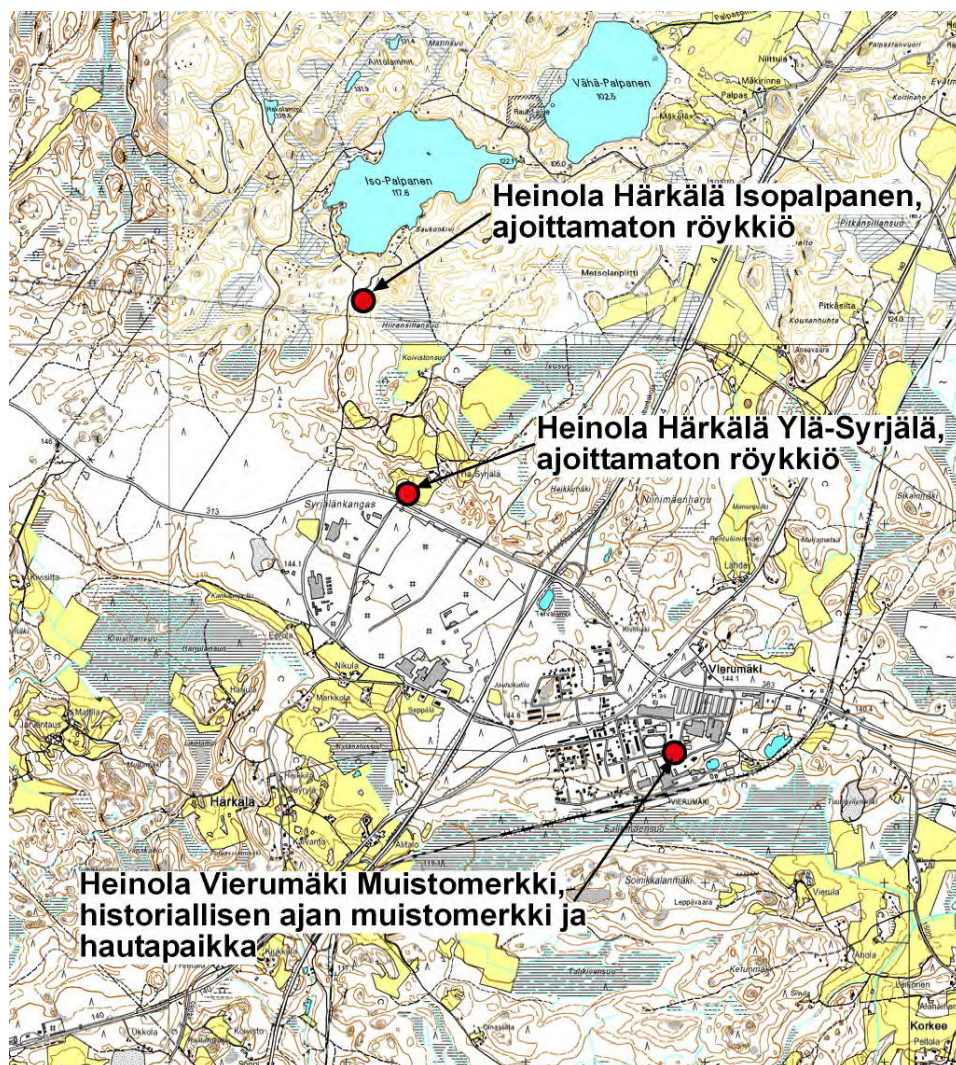
Kuntaliitos

Vierumäki kuului Heinolan maalaiskuntaan, joka liitettiin Heinolan kaupunkiin vuoden 1997 alussa.

(Lähde: <http://www.vierumaki.net>)

3.1.3.11 Muinaismuistot

Osayleiskaava-alueella tehtiin arkeologinen inventointi syksyllä 2006. Inventoinnin toteutti Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo. Vierumäen osayleiskaavan alueelta ei ennestään tunnettu kiinteitä muinaisjäänneksiä tai irtolöytöjä. Inventoinnissa löytyi kaksi röykkiötä ja Härkälän kylän vanha kylätontti. Lisäksi inventointiraporttiin on sisällytetty Vierumäen taajamassa sijaitseva muistomerkki, joka sijaitsee mahdollisen joukkohaudan paikalla.

Kuva 3-6 Arkeologiset kohteet

3.1.3.12 Tekninen huolto

Vesihuoltokartta on selostuksen liitteenä 7.

3.1.3.13 Erityistoiminnot

Laviassuolta nostetaan turvetta.

Syrjälänkankaalla on soranottoalue, jonka soranotto loppuu soranottoluvan päätyttyä.

Urheiluopistontien ja turvesuon välissä on entinen kaatopaikka, joka on suljettu ja maimoitu.

Laviassuon itäpuolella on motocross-rata, jolla ei nykyisin ole toimintaa.

Kärmemäessä on sähköasema.

Vierumäen keskustassa on kansalaissodan aikainen punaisten hautausmaa, jolle kerrotaan haudatun noin 300 vainajaa. Alueella on muistokivi.

Kuva 3-7 Laviassuo

3.1.3.14 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Melu

Melutason ohjearvot ulkona

Valtioneuvosto on antanut melutason yleiset ohjearvot (Valtioneuvoston päätös 993/92). Päätöstä sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyvyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyssä. Päätös ei koske ampuma- ja moottoriurheiluratojen melua. Päätöstä ei myöskään sovelleta teollisuus-, katu- ja liikennealueilla eikä melusuoja-alueiksi tarkoitetuilla alueilla. Taulukossa 1 on esitetty päivä- ja yöajan ohjearvot ulkona.

Jos melu sisältää impulsseja tai ääneksiä tai on kapeakaistaista, mittaustuloksiin lisätään 5 dB ennen niiden vertaamista ohjearvoihin.

Taulukko 1. Melun ohjearvot ulkona

Alue ja käyttötarkoitus	L _{Aeq} , enintään	
	07-22	22-07
Asumiseen käytettävät alueet	55 dB	50 dB
Virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä	55 dB	50 dB
Hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB ¹⁾
Uudet asuinalueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB ¹⁾
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet ja virkistysalueet taajamien ulkopuolella sekä luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB ²⁾

¹⁾ Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoa.

²⁾ Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

L_{Aeq} = melun A-painotettu keskiäänitaso (ekvivalenttitaso)

Melutason ohjearvot sisällä

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi terveydensuojelulain (734/94) nojalla alkuvuodesta 1997 sisätilojen melutasojen ohjearvot. Seuraavassa taulukossa on esitetty päivä- ja yöajan ohjearvot sisätiloissa.

Taulukko 2. Asuntojen ja muiden oleskelutilojen melutason ohjearvot

Huoneisto ja huonetila	L _{Aeq} , enintään	
	07-22	07-22
Asuinhuoneet, paitsi keittiö	35 dB	30 dB
Asunnon muut tilat ja keittiö	40 dB	40 dB
Hoito- ja sosiaalihuollon laitokset, majoitustilat potilas-huoneet	35 dB	30 dB
Päiväkodit, lastentarhat, lapsien ja henkilökunnan oleskeluun tarkoitetut huoneet	40 dB	30 dB
Kokoontumis- ja opetushuoneistot luokahuoneet, luentosalit, kirkot ja muut huonetilat, joissa edellytetään yleisön saavan puheesta hyvin selvän ilman äänenvahvistuslaitteiden käyttöä.	35 dB	-
Muut kokoontumistilat	40 dB	-
Työhuoneistot (yleisön kannalta yleisön vastaanottotilat ja toimistohuoneet)	35 dB	-

L_{Aeq} = melun A-painotettu keskiäänitaso (ekvivalenttitaso)

Liikenteen aiheuttama melu

Vierumäellä tärkein melun aiheuttaja on moottoritie. Kartta moottoritien nykyisin aiheuttamasta melusta sekä meluennuste vuodelle 2020 ovat selostuksen liitteinä 8. Melumittaus on tehty aamulla. 55 dB:n melualueelle ei nykyisin sijoitu melusta häiriintyviä toimintoja. Yöohjearvon ylittävä 50 dB:n melualue ulottuu keskustan asuntoalueen luoteisosaan, mutta toisaalta yöllä myös liikenne on vähäisempää kuin mittausajankohtana.

Myös rautatie aiheuttaa melua ympäristöönsä. Rautatien aiheuttama melu on kuitenkin vain ajoittaista. Nykyisin liikenne Lahti-Heinola-radalla on melko vähäistä, mutta maakuntakaavassa rata on osoitettu suunnitelluksi pääradaksi (Savon rata).

Teollisuuden aiheuttama melu

Versowood Oy:n laitosten alueella on tehty meluselvitys vuonna 2004. Ympäristömelua aiheuttavat tukkilajittelijan syöttö, sahan ja kuorimon syötöt, tukkilajittelijaa ja sahaa syöttävien kuormaajien liikenne tukkikentällä, trukkiliikenne alueen sisällä, tavaraliikenne sekä puhaltimet ja kuljettimet.

Päiväajan melun osalta veistosahan takana oleva asuinkiinteistö (Eerontie 6) altistuu voimakkaimmalle melulle. Mittauksen ja mallinnuksen perusteella melutaso on yli 60 dB. Kiinteistö sijaitsee kuitenkin aivan teollisuusalueen keskellä, joten melutason ohjearvot eivät välttämättä ole sovellettavissa tähän kohteeseen. Asematien ja Sahatien varressa korkein melutaso on ohjearvon tasalla oleva 55 dB. Veljespolun rivitaloasutus jää hieman alle 55 dB. Yöajan melu on ohjearvoihin verrattuna päiväaikaa vähäisempää, koska toimintaa tapahtuu vain osan yöajasta.

Asematien rekkaliikenteen melu ei keskimelutasona ylitä ohjearvoja yöllä eikä päivällä. Ohiajavan rekan melu voi olla hetkellisesti voimakas ja saattaa häiritä erityisesti meluherkkiä ihmisiä. Asuntojen sisämelua ei kuitenkaan ole tässä yhteydessä tutkittu.

Vierumäen koulun alueen melutaso on päivällä noin 50 dB, mikä on alle ohjearvon.

Pylvästuotantoalueen toiminnan aiheuttamalle 55 dB:n melualueelle ei jää asuinkohteita.

Turvetuotannon aiheuttama melu

Laviassuolla tapahtuva turvetuotanto aiheuttaa melua, joka on peräisin työkoneista ja raskaiden kuljetusajoneuvojen liikkumisesta. Turvetuotantopäiviä on vuodessa noin 40, jolloin tuotanto voi olla sään salliessa ympärivuorokautista. Laviassuolla ei ole tehty melumittauksia, eikä varsinaisia melun leviämismallilaskelmia. Ympäristölupahakemuksen yhteydessä meluvaikutuksia on arvioitu Järvelänsuolle tehdyn leviämismallilaskelman ja Väärälamminsuolla tehtyjen melumittausten perusteella. Mallitarkastelun perusteella melun ohjearvot voivat Laviassuolla ylittyä hetkellisesti, mutta ei A-painotettuna ekvivalenttitasona pahimmassa toimintatilanteessa yöllä. Väärälamminsuon mittausten perusteella jyrsin- ja palaturvetuotannon eri työvaiheissa 40 dB(A) meluvaikutus ulottuu 100-150 metrin etäisyydelle tuotantoalueen reunasta silloin, kun tuotantoalueen ympärillä on metsävaltainen alue.

Pöly

Laviassuon turvetuotannon pölyhaitat liittyvät jyrshinturpeen tuotantoon, aumaukseen, lastaukseen ja turpeen kuljetukseen.

Tuotetun turpeen laatu vaikuttaa pölyävyyteen. Mitä maatuneempaa turve on, sitä enemmän se pölyää. Tuulen nopeus ja suunta vaikuttavat pölyämiseen ja haitan leviämiseen. Pölyhaitan esiintymiseen vaikuttavat myös asutuksen tai vesistön läheisyys, maaston muodot sekä suojaavan puuston esiintyminen.

Aumauksen ja lastauksen pölyhaittoja voidaan vähentää sijoittamalla aumat suojaisiin paikkoihin mahdollisimman kauas asutuksesta. turvetuotanto keskeytetään lisääntyvän tulipaloriskin vuoksi tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s.

Mekaanisen turpeenkeruumenetelmän aiheuttama pölyhaitta voi ulottua tuulen ollessa voimakas 300-400 m:n etäisyydelle tuotantoalueen reunasta. Turvepöly ei enää yli 1000 metrin etäisyydellä tuotantoalueesta sanottavasti lisää laskeumaa.

Tärinä

Vierumäen merkittävin tärinälähde on rautatie. Liikkuva juna muodostaa nauhamaisen tärinälähteen. Maalajien lisäksi muodostuvaan tärinätasoon vaikuttavat junan kokonaispaino, ohituksen kesto (nopeus), akselipainojen tasaisuus, junan ja kiskojen kunto, sekä radan rakenne.

Tärinän etenemisen kannalta ongelmallisimpia maalajeja ovat pehmetä maalajit. Tällaisia ovat siltti, savi, turve ja lieju sekä osin vedellä kyllästyneet karkearakeiset lajikkeet. Tärinän etenemisen kannalta parhaita maalajeja ovat tiiviit ja kantavat hiekka-, moreeni- ja sora-alueet sekä kallio. Vierumäellä esiintyy pääasiassa juuri näitä maalajeja. Rautatien läheisyyteen rakennettaessa on kuitenkin suositeltavaa tehdä tärinämittauksia. Tärinämittaukset tulisi tehdä varsinkin asuinkäyttöön suunnitelluilta alueilta asema-kaavaa laadittaessa.

Teollisuuden aiheuttamat riskit

Kaava-alueella sijaitsee Versowood Oy:n puunjalostusta harjoittava teollisuuslaitos.

Laitoksen alueilla sijaitsee puunkyllästämöjä, joilla käsitellään vaarallisia kemikaaleja. Mahdollisen tulipalon yhteydessä leviävien vaarallisten kaasujen ja toisaalta pohjaveden pilaantumisvaaran vuoksi laitos kuuluu EU:n Seveso II -direktiivin 96/82/EY alaisiin laitoksiin. Direktiivi koskee suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi annettuja ohjeita. Ohjeiden soveltamisesta on annettu ympäristöministeriön kirje (3/501/2001). Laitoksen konsultointivyyhyke ulottuu yhden kilometrin päähän laitosalueen rajoista.

Päästöt ilmaan

Vuonna 1995 Heinolassa tehtiin ilmapäästöjen laskennallisia leviämismalliselvityksiä, jotka perustuivat laitosten raportoimiin ilmapäästöihin. Ilmatieteen laitos selvitti ilman laatua Heinolassa mittauksilla, jotka tehtiin vuonna 1995. Tutkimuksessa selvitettiin energiantuotannon, teollisuuden, kiinteistöjen erillislämmityksen ja autoliikenteen rikkidioksidi- ja typenoksidipäästöjä. Rikki- ja typpilaskeumat vaikuttavat maaperää ja vesistöjä happamoittavasti.

Rikkidioksidipäästöjen vuorokausi- ja tuntikeskiarvojen maksimit muodostuivat laskennassa Versowood Oy:n päästölähteiden läheisyyteen. Rikkidioksidipitoisuuden vuosikeskiarvo oli Vierumäen tulostusalueella enimmillään $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Maksimiarvot huomioon ottaen taso on Vierumäellä alhainen.

Typpidioksidipitoisuuksien vuorokausi- ja tuntikeskiarvojen maksimit muodostuivat laskennassa valtatie 4 varrelle autoliikenteen päästöjen vaikutuksesta. Vuorokausikeskiarvon maksimiarvo oli $58 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja tuntikeskiarvo noin $102 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Vuosikeskiarvo oli Vierumäen tulostusalueella valtatie 4 läheisyydessä $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Yksittäisiin tulostuspisteisiin saadut suurimmat typpidioksidipitoisuudet olivat Vierumäellä vuorokausikeskiarvona yli 80 % ja tuntikeskiarvona noin 70 % mittausajankohdan aikaisista terveysvaikutusperusteisista ohjearvoista.

Mittaustulokset ovat yli kymmenen vuoden takaisia, mutta antavat viitteitä päästöjen määrästä ja niiden lähteistä.

Autoliikenteellä on Heinolassa merkittävä vaikutus myös hiilimonoksidi- ja hiilivetypäästöihin ja -pitoisuuksiin sekä likaantumiseen ja korkeiden hiukkaspitoisuuksien muodostumiseen varsinkin keväällä ajoratojen pölyämisen vuoksi. Pakokaasut sisältävät myös terveydelle vaarallisia pienhiukkasia. Autoliikenteen päästöjen kehitys riippuu autokannan uudistumisesta ja ajosuoritteiden määrästä, mutta autoliikenteen merkitys Vierumäen ilman laadulle tulee kuitenkin todennäköisesti olemaan myös jatkossa merkittävä.

Pohjaveden laadun riskitekijät

Pohjavesialueella olevilla toiminnoilla voi olla haitallisia vaikutuksia veden laatuun ja määrään. Alueella harjoitettavan toiminnan seurauksena pohjavesi saattaa likaantua vähitellen tai äkillisesti esim. onnettomuuden yhteydessä.

Pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja ovat erityisesti teollisuus ja vaarallisten aineiden varastointi, polttonesteiden jakeluasemat, liikenne ja tienpito, hoitamattomat, käytöstä poistetut maa-ainesten ottoalueet, sekä jäteveden käsittely. Pohjaveden määrään vaikuttavia tekijöitä voivat olla esim. pohjaveden pinnan alainen maa-ainesten otto, ojitus tai liiallinen rakentaminen.

Vierumäen teollisuusalueet sijaitsevat suureksi osaksi pohjavesialueella. Versowood Oy:n laitosalueilla sijaitsee kaksi puunkyllästämöä, joilla käsitellään myrkyllisiä kemikaaleja. Näistä toinen sijaitsee pohjavesialueella.

Asuntoalueilla pohjavesiä saattavat vaarantaa öljysäiliöiden vuodot sekä jätevesien pääsy maaperään. Näitä voidaan torjua

Vilkkain ja öljy- ja kemikaalionnettomuuksien kannalta riskialttein liikenneväylä, moottoritie, sijaitsee pohjavesialueen ulkopuolella.

Vierumäellä on tehty Pohjavesiolosuhteet ja pohjavesiriskit kaava-alueella –selvitys (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006). Selvityksen tulokset on otettu huomioon osayleiskaavaehdotusta laadittaessa.

Vierumäen osayleiskaavan vaihtoehtojen pohjavesiriskien arviointi Ramboll Finland Oy, 2007) on selostuksen liitteenä 9.

Säteily

Suomessa sisäilman radonpitoisuudet ovat Euroopan ja mahdollisesti koko maailman suurimpia. Syyt korkeisiin radonpitoisuuksiin löytyvät geologiasta, rakennustekniikasta ja ilmastosta. Graniittisen kallio- ja maaperämme uraanipitoisuus on suurempi kuin koko maailmassa keskimäärin. Suomessa uraanipitoisuudet ovat suurimpia mm. Lahden seudulla. Hyvin ilmaa läpäisevät sora- ja hiekkaharjut ovat radonpitoisen ilman ehtymätön lähde. Harjuille perustetuissa taloissa radonpitoisuudet ovatkin selvästi suurempia kuin lähiympäristön muille maalajeille perustetuissa taloissa. Radonin kannalta pahimpia alueita ovat kohomuotoiset ja jyrkkärinteiset soraharjut.

3.1.3.15 Sosiaalinen ympäristö

Vierumäen teollisuusyrityksissä on noin 700 työpaikkaa. Myös Suomen Urheiluopisto on suuri työnantaja. Peruspalvelut ovat saatavissa omasta kylästä. Vierumäki sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella. Heinolan keskustan ja Lahden keskustan välillä kulkee tiheään myös linja-autoja (2 vuoroa/h). Vierumäellä on hyvät mahdollisuudet ulkoilun ja liikunnan harrastamiseen. Kylässä toimii aktiivinen kyläyhdistys ja useita muita yhdistyksiä.

3.1.4 Maanomistus

Valtion, kunnan ja suurimpien maanomistajien maanomistus on esitetty selostuksen liitteenä 10 olevassa kartassa.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Kaavoitus

3.2.1.1 Seutukaava 1999

Päijät-Hämeen seutukaava on vahvistettu 8.2.1999.

Asuminen, palvelut ja teollisuus

Seutukaavan mukaan valtatie 4, sekä teiden 313 ja 140 rajaama alue on taajamatoimintojen aluetta. Sen koillis- ja kaakkoispuolella on pientalovaltaista asuntoaluetta (AP), samoin urheiluopiston länsipuolella. Keskustan itä- ja länsipuolelle on osoitettu teollisuustoimintojen alueita (T). Laajimmat teollisuusalueet ovat valtatie 4 länsipuolella.

Maa- ja metsätalous

Kaava-alueen itäosassa on laajasti maa- ja metsätalousaluetta, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Erityisalueet

Keskustan itäpuolella on turpeenottoaluetta (EO).

Turvesuon ja Urheilupuiston varresta on osoitettu käytöstä poistuva tai poistettu jäteenkäsittelyalue (ET2-m).

Suojelualueet

Urheilupuiston luoteispuolella on suojelualuetta (Sg). Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta merkittäviä geologisia muodostumia.

Toivosuo on suojelualuetta (Ss). Merkinnällä osoitetaan rakennuslain perusteella suojeltavia soita.

Virkistys

Tien 313 pohjoispuolelle on osoitettu itä-länsisuuntainen ulkoilureitti ja urheilupuiston kohdalle pohjois-eteläsuuntainen ulkoilureitti.

Liikenne

Valtatie 4 on osoitettu moottoritieksi tai moottoriliikennetieksi (mt). Tiet 140 ja 313 on osoitettu seututieksi (st). Valtatiellä on Vierumäen kohdalla eritasoliittymä.

Seutukaavassa on osoitettu poikkiviivalla varustetulla katkoviivalla ohjeellinen ratalinjaus.

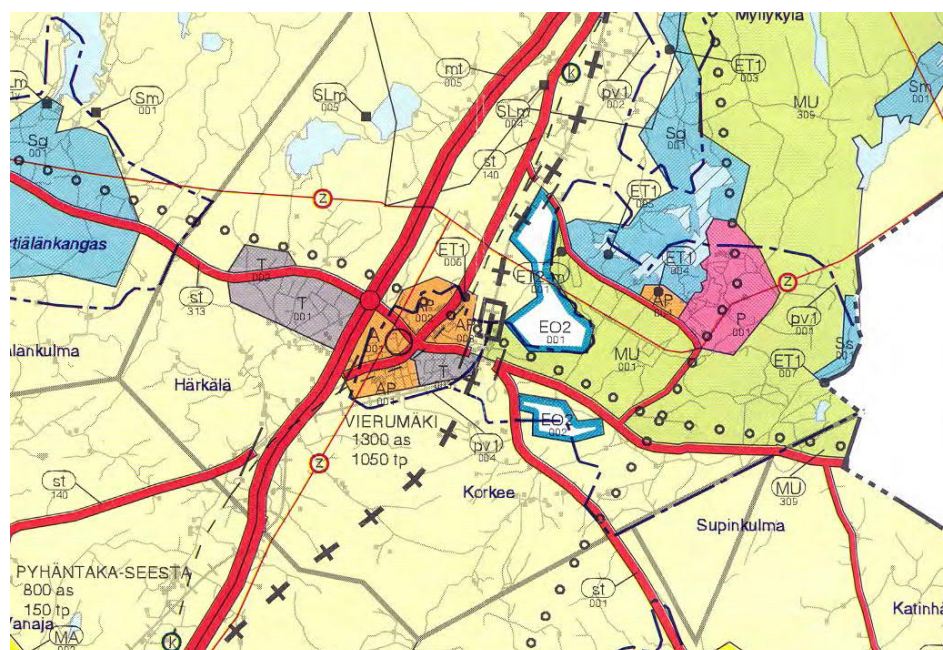
Tekninen huolto

Kaava-alueelta on osoitettu useita vedenottamoja (ET1).

Nelostien itäpuolelle sekä kaava-alueen pohjoisosan poikki on osoitettu pääsähkolinjat.

Pohjavesi

Nelostien itäpuolella on laaja alue, joka on osoitettu vedenhankinnalle tärkeäksi pohjavesialueeksi (pv1).

Kuva 3-8 Ote Päijät-Hämeen seutukaavasta

3.2.1.2 Maakuntakaava

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto hyväksyi Päijät-Hämeen kokonaismaakuntakaavan 20.2.2006. Maakuntakaava saa lain voiman sen jälkeen, kun ympäristöministeriö on sen vahvistanut. Tarkoituksena on, että maakuntakaava vahvistuessaan kumoaisi kokonaan 8.2.1999 vahvistetun Päijät-Hämeen seutukaavan. Maakuntakaavassa Vierumäki on osoitettu kehittämisen kohdealueeksi.

Taajamiin liittyvät merkinnät ja määräykset

Valtatien 4, Vuolenkoskentien ja rautatien rajaamalle alueelle sekä idemmäksi Vuolenkoskentien varteen ja Urheiluopiston länsipuolelle on osoitettu taajamatoimintojen aluetta (A). Alueelle voidaan sijoittaa asumista, palveluja ja teollisuutta sekä pääväyliä pienempiä liikennealueita, virkistysalueita ja teknisen huollon alueita.

Vierumäen keskusta on osoitettu kohdamerkinnällä keskustatoimintojen alakeskus (ca). Keskuksella on seudullista merkitystä ja sille voidaan sijoittaa alueen asukkaita palvelevia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Urheiluopiston palvelujen alue (P) sivuaa kaava-alueita.

Keskustan pohjoispuolelle moottoritien ja tien 140 molemmin puolin on osoitettu työpaikka-alueita (TP). Näillä alueilla voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, asumista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia.

Teollisuusalueita (T) on osoitettu Asikkalantien ja Vuolenkoskentien eteläpuolelle. Nykyisten teollisuusalueiden lisäksi on osoitettu laajentumisalue länteen päin.

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alue on osoitettu kehittämisen kohdealueeksi (kk). Suunnittelumääräyksen mukaan Vierumäen kehittämisen kohdealuetta kehitetään hyvään liikenteelliseen sijaintiin tukeutuvana elinkeinoelämän, Suomen Urheiluopiston toimintojen, asumisen ja pohjavesiarvojen alueena.

Liikenteeseen liittyvät merkinnät ja määräykset

Valtatie 4 on osoitettu moottoritien merkinnällä (mo). Vierumäen kohdalla on eritasoliittymä. Tiet 140, 363 ja 313 ovat seututeitä tai pääkatuja (st). Urheiluopistontie on merkittävä yhdystie (yt).

Rautatien pääradalle (pr) on osoitettu nykyisen linjauksen lisäksi ohjeellinen uusi linjaus. Raideliikenteen liikennepaikan varaus sijaitsee Vuolenkoskentien pohjoispuolella.

Tekniseen huoltoon ja erityistoimintojen aluevarauksiin liittyvät merkinnät ja määräykset

Tien 140 suuntaisena on osoitettu suunniteltu pääkaasulinja (k).

Tien 140 itäpuolelta lähtee voimalinja (z) länteen päin. Tältä linjalta pohjoiseen ja etelään päin on osoitettu uudet voimalinjat.

Urheiluopistontien varressa on käytöstä poistettu tai poistuva jätteenkäsittelyalue (EJm).

Vierumäellä on laajasti tärkeitä pohjaveden hankintaan soveltuvia pohjavesialueita (pv).

Laviassuolla on turpeenottoaluetta (eot).

Maaseutuun liittyvät merkinnät ja määräykset

Urheiluopiston lounaispuolelle on osoitettu nykyinen golf-alue ja suunniteltu laajennus (RMg).

Kaava-alueen itäosassa on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Saarijärven ympäristössä on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta sekä kulttuurihistorian tai maiseman kannalta valtakunnallisesti merkittävää aluetta (kmv).

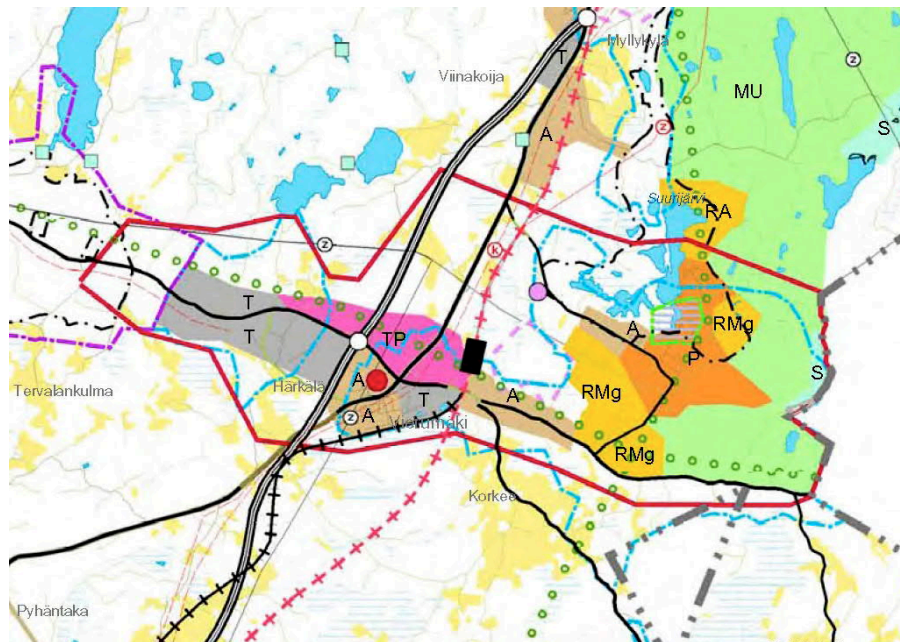
Virkistys- ja suojelualueisiin liittyvät merkinnät ja määräykset

Kullaanlähteiden pohjoispuolella on suojelualuetta (S). Alueella on maakunnallista merkitystä ja se voidaan toteuttaa luonnonsuojelu ja/tai muun lainsäädännön perusteella.

Kullaanlähteet ovat Natura 2000 –aluetta (nat).

Urheiluopistontien koillispuolella on arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma (ge). Alueella olevat aluevaraukset määrittelevät ensisijaisen maankäyttömuodon.

Vuolenkosken- ja Asikkalantien pohjoispuolelle on osoitettu itä-länsisuuntainen ohjeellinen ulkoilureitti ja urheiluopiston kohdalle pohjois-eteläsuuntainen ohjeellinen ulkoilureitti.

Kuva 3-9 Ote Päijät-Hämeen maakuntakaavasta

3.2.1.3 Yleiskaava

Kaava-alueella ei ole yleiskaavaa. Vuonna 1985 on laadittu osayleiskaavan luonnos ja vuonna 1991 osayleiskaavaehdotus. Heinolan maalaiskunnan kunnanvaltuusto ei kuitenkaan ole hyväksynyt niitä.

3.2.1.4 Asemakaava

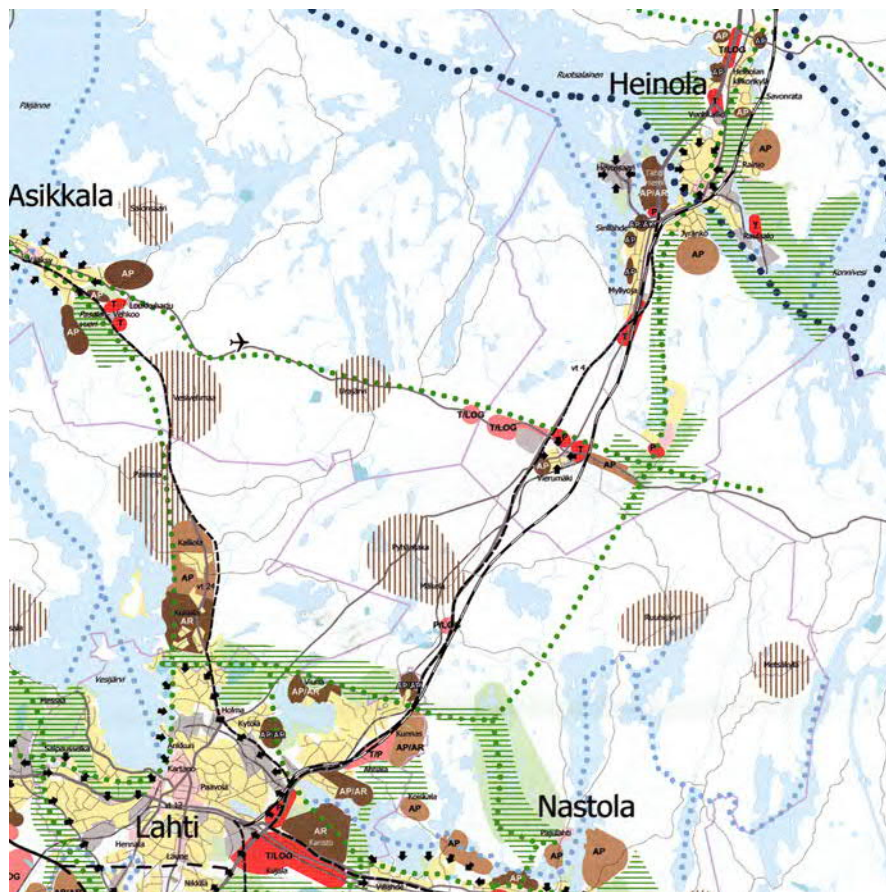
Kaava-alueella on voimassa useita asemakaavoja. Asemakaavoitustilanne on esitetty liitteessä 11.

3.2.2 Lahden kaupunkiseudun rakennemalli

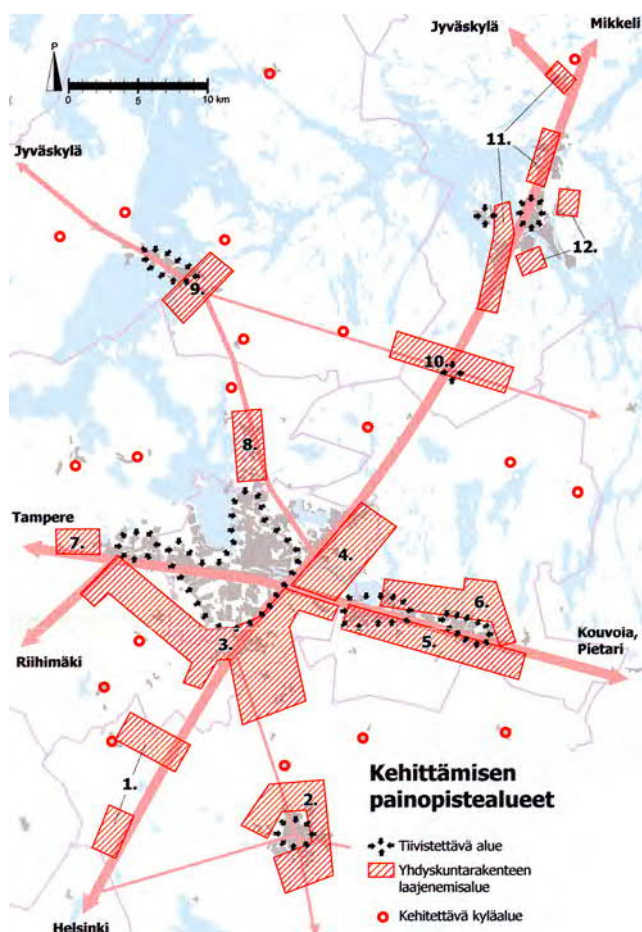
Maakuntakaavan valmisteluun liittyen on laadittu Lahden kaupunkiseudun rakennemalli 2040, jonka Lahden seutuvaltuusto on hyväksynyt 2.12.2004 ja Heinolan kaupunginvaltuusto 25.1.2005. Rakennemalli on kuntien yhdessä laatima maankäytön periaatteita koskevan kannanotto. Rakennemallityön tarkoituksena on ollut ratkaista kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen pitkän tähtäimen kehittämiseen liittyviä keskeisiä maankäyttökysymyksiä. Tärkeimpänä tavoitteena on ollut löytää kestävän ja toimivan yhdyskuntarakenteen päälinjaukset.

Rakennemallissa Vierumäen keskusta on osoitettu kehittämisen painopistealueeksi, jolla on tiivistämistarvetta. Keskusta ja sen Asikkala – Vuolenkoski-tien varressa sijaitsevat lähialueet ovat yhdyskuntarakenteen laajenemisaluetta.

Rakennemallin mukaan Vierumäki kehittyä asumisen teollisuuden, ja liikuntapalvelujen (Suomen urheiluopisto) alueena, valtatiehen 4 tukeutuen. Alueen kehittymistä tukee valtatien 4 parantaminen moottoritieksi

3-10 Ote Lahden kaupunkiseudun rakennemallista, maankäytön muutosalueet.

Kuva 3-11 Ote Lahden kaupunkiseudun rakennemallista, kehittämisen painopisteet.

3.2.3 Pohjakartta

Pohjakarttana käytetään rasterimuotoista peruskarttaa, joka tulostetaan mittakaavaan 1:10 000.

3.2.4 Suojelupäätökset

Saarijärven harju kuuluu harjijensuojeluohjelman alueisiin.

Kullanlähteet kuuluvat Natura 2000 –verkostoon.

3.2.5 Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat

Päijät-Hämeen liiton maakuntahallitus on 16.5.2005 §122 myöntänyt Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta ja valtion rahoitusosuuden hankkeelle Vierumäen alueen kehittämiseksi vetovoimaiseksi ja ympäristöystävälliseksi teollisuusalueeksi (hanke n:ro 480). Hankkeen tarkoituksena on osayleiskaavan laatiminen ohjaamalla tulevia toimintoja pohjavesi- ja ympäristöolosuhteet huomioivilla kaavamerkinnoilla ja -määräyksillä. Tavoitteena on hyvä, ympäristöystävällinen kaavoitus liikunnan megamaakunnassa keskeisen Vierumäen urheiluopiston välittömässä ympäristössä.

3.2.6 Lähियmpäristön kaavatilanne ja suunnitelmat

Suomen urheiluopiston alueelle on laadittu osayleiskaava sekä asemakaavoja.

3.2.7 Alueelle laadintavaiheessa tehdyt tai aikaisemmat selvitykset, mm inventoinnit

- Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys, Hämeen ympäristökeskuksen moniste 96/2005 (Nina Könönen)
 - Kaava-alueen luonto- ja maisemaselvitys (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Selvitys pikkusiniivien esiintymisestä Vierumäen osayleiskaava-alueella, (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Heinolan Vierumäen osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2006 (Anna-Riikka Vaden, Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo)
 - Vierumäen osayleiskaavan vaihtoehtojen pohjavesiriskin arviointi (Ramboll Finland Oy, 2007)
 - Pohjavesiolosuhteet ja pohjavesiriskit kaava-alueella (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2006)
 - Versowood Oy, meluselvitys (Viatek Tampere, 31.3.2004)
 - Kaava-alueen viistokuvaus (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2005)
-

4 OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Osayleiskaavan suunnittelun tarve

Vierumäellä on voimakas teollisuuskeskittymä, jolla on laajenemistarpeita. Samalla on tarvetta löytää uusia alueita asumiselle ja palveluille. Laajenemisalueita osoitettaessa on otettava huomioon Vierumäen laajat pohjavesialueet sekä ympäristön- ja luonnonsuojelun näkökulmat.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Osayleiskaava laaditaan Heinolan kaupungin aloitteesta. Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 31.1.2005 106§ kaavoitusohjelman toteuttamisjärjestyksen, jonka mukaan Vierumäen osayleiskaava toteutetaan vuosina 2005-2007.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavoituksen vaiheista on kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka on selostuksen liitteenä 1.

4.3.1 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisneuvotteluja järjestetään kaavoituksen alkaessa sekä luonnos- ja ehdotusvaiheessa. Osallisilta viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta.

4.4 Osayleiskaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

4.4.1.1 Kunnan asettamat tavoitteet

Heinolan kaupunki on asettanut Vierumäen osayleiskaavalle seuraavanlaisia tavoitteita:

- teollisuuden laajenemissuuntien määrittely,
 - teollisuus- ja asuntoalueiden välisten suojavyöhykkeiden varaaminen,
 - Laviassuon turvetuotantoalueen jatkokäytön suunnittelu,
 - uusien asuntoalueiden ja nykyisten asuntoalueiden laajenemissuuntien osoittaminen,
 - alueiden varaaminen sekä paikallisten asukkaiden että ohikulkevien tarvitsemia palveluja varten,
 - virkistysreittien osoittaminen urheiluopistolle ja Vuolenkosken suuntaan sekä opiston tarpeiden huomioonottaminen,
 - kevyen liikenteen reittien osoittaminen maantien 140 ja Vuolenkoskentien varteen,
 - ympäristöhäiriöiden kuten moottoritien ja teollisuuden aiheuttaman melun ja päästöjen vaikutusten torjuminen,
 - luonnonsuojelullisten näkökohtien huomioonottaminen,
 - pohjavesivarojen turvaaminen.
-

4.4.1.2 *Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet*

Seutukaava ja maakuntakaava toimivat ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt Päijät-Hämeen maakuntakaavan 20.2.2006. Maakuntakaava saa lain voiman sen jälkeen, kun ympäristöministeriö on sen vahvistanut. Tarkoituksena on, että maakuntakaava vahvistuessaan kumoaisi kokonaan 8.2.1999 vahvistetun Päijät-Hämeen seutukaavan.

Seutukaavan ja maakuntakaavan aluevarauksia on kuvattu edellä selostuksen kohdissa 3.2.1.1. ja 3.2.1.2. ja Lahden seudun rakennemallin tavoitteita kohdassa 3.2.2.

Maakuntakaavan aluevarauksissa on nykytilanteeseen verrattuna olennaista mm. taajaman laajeneminen keskustasta itään päin, moottoritien liittymän koillis- ja luoteispuolelle osoitetut laajat työpaikka-alueet, ohjeellisen pääradan merkintä ja linjaus, golf-alueen laajentumisalueen aluevaraus sekä eräät teknisen huollon verkostojen varaukset.

Rakennemallissa Vierumäen keskusta on osoitettu kehittämisen painopistealueeksi, jolla on tiivistämistarvetta. Keskusta ja sen Asikkala – Vuolenskoski-tien varressa sijaitsevat lähialueet ovat yhdyskuntarakenteen laajenemisaluetta. Vierumäki on sekä asumisen kasvualuetta että uusien työpaikkojen aluetta, jolle sijoittuu niin teollisuus- kuin palveluyrityksiäkin. Lisäksi rakennemalli painottaa Vierumäen erinomaisia liikuntamahdollisuuksia.

4.4.1.3 *Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet*

Kaava-alueen rakentamista rajoittavat valtatie, rautatie ja teollisuuden aiheuttamat ympäristöhäiriöt ja riskit, joita on kuvattu selostuksen aiemmissa kohdissa. Muita rajoituksia asettavat harjujen-, luonnon- ja pohjavedensuojelualueet.

Lisäksi toimintojen sijoittumiseen vaikuttaa maaperän laatu sekä olemassa olevien kulkuväylien ja teknisen huollon verkostojen sijainti. Harjualueet ovat hyvää rakennusmaata. Moottoritien eritasoliittymän ympäristö on edullinen sijoituspaikka ohikulkijoille suunnattujen palvelujen sijoituspaikaksi. Asutusta kannattaa lisätä tiivistämällä olemassa olevaa taajamaa, jossa on valmiit teknisen huollon verkostot.

4.4.1.4 *Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet*

Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta alueidenkäytön suunnittelujärjestelmästä. Tavoitteiden tehtävänä on:

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys
- toimia kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävässä alueidenkäytön kysymyksissä ja edistää ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa
- luoda alueidenkäytöllisiä edellytyksiä valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet tulivat voimaan vuonna 2001. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 § mukaan tavoitteet on otettava huomioon, ja niiden toteuttamista on edistettävä valtion viranomaisten toiminnassa, maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa.

Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet ovat kokonaisuudessaan nähtävissä ympäristöministeriön Internet-sivuilla, jotka ovat osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/>.

Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

1. Toimiva aluerakenne
2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
4. Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
5. Helsingin seudun erityiskysymykset
6. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Vierumäkeä koskevat läheisimmin neljään ensimmäiseen asiakokonaisuuteen liittyvät yleis- ja erityistavoitteet. Valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita ja osayleiskaavan suhdetta niihin kuvataan tarkemmin selostuksen kohdassa 5.3.

5 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

5.1.1 Mitoitus

Kaava-alue on kooltaan noin 2 200 ha. Kaava-alue jakautuu maankäyttömuodoiltaan seuraavasti:

Asuntoalueet

Nykyiset	84 ha
Uudet	150 ha
Yhteensä	234 ha

Kaikki asuntoalueet ovat pientalovaltaisia. Asuntoaluevaraukset sisältävät alueen sisäiset kulkuväylät ja virkistysalueet. Tonttimaaksi voidaan arvioida käytettävän noin puolet asuntoalueesta. Todennäköisesti Vierumäelle rakennetaan myös rivitaloja, mutta jos uudet asuntoalueet ajatellaan käytettäväksi omakotirakentamiseen ja jos omakotitonttien keskikoko on 1300 m², uusien tonttien määrä on 576 kpl. Lisäksi nykyisillä asuntoalueilla on tiivistämisvaraa.

Palvelujen alueet

Nykyiset julkiset	3 ha
Nykyiset yksityiset	8 ha
Uudet	74 ha
Yhteensä	85 ha

Teollisuus- ja työpaikka-alueet

Nykyiset	150 ha
Uudet teollisuusalueet	115 ha
Uudet työpaikka-alueet	24 ha
Yhteensä	289 ha

Virkistysalueita on 141 ha, **matkailualueita** 54 ha ja **erityisalueita** (turpeenottoalueita) 109 ha. **Suojelualueita** on 9 ha ja **maa- ja metsätalousaluetta** 1248 ha. **Vesialuetta** on 24 ha. Liikennealueet on osoitettu viivamerkinnoilla, joten niiden pinta-alaa ei voida laskea. Katu-alueet, suojaviheralueet ja pienehköt puistot sisältyvät muihin aluevarauksiin. Tarkemmat tilastotiedot ovat kaavoituksen seurantalomakkeessa, joka on selostuksen liitteenä 12.

5.2 Aluevaraukset

5.2.1 Asuminen

Olemassa olevat asuntoalueet (AP) on osoitettu asemakaavan mukaisesti. Uusia asuntoalueita on Vierumäen keskustan lounaispuolella, urheilupuiston länsipuolella, Vuolenkoskentien varrella ja Asikkalantien eteläpuolella. Lisäksi Turvesuon ja taimitarhan väliin on osoitettu asuntoaluetta, joka voidaan ottaa käyttöön, jos turpeenotto ja taimitarhan toiminta loppuvat.

5.2.2 Palvelut

Koulun alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Keskustassa on myös yksityisten palvelujen alueita (P). Moottoritien eritasoliittymän viereen on osoitettu suuri uusi palvelujen ja hallinnon alue (P), joka tukeutuu ohi kulkevaan liikenteeseen. Uusia palvelujen ja hallinnon alueiden varauksia on myös Asikkalantien varressa.

5.2.3 Elinkeinotoiminnat

Versowood Oy:n teollisuusalueet on osoitettu merkinnällä T/kem, teollisuus- ja varasto-alue, jolla on merkittävä, vaarallisia kemikaaleja varastoiva tai valmistava laitos. Merkintä johtuu alueella sijaitsevista puunkyllästämöistä, ja niiden vuoksi laitos kuuluu ns. Seveso II –direktiivin alaisten laitosten listalla. Muut nykyiset teollisuusalueet on osoitettu osayleiskaavassa merkinnöillä T, teollisuus- ja varastoalue, sekä TY-1, teollisuusalue, jonka sijainti pohjavesialueella asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Teollisuuden laajenemisaluetta on jonkin verran Syrjälänkankaalla, mutta pääasiallinen laajenemisalue on kuitenkin Vierumäenraitin ja rautatien välissä. Tämän alueen käyttämistä teollisuuden tarpeisiin puoltavat hyvät liikenneyhteydet, etäisyys asuntoalueista ja sijainti suurimmaksi osaksi pohjavesialueen ulkopuolella.

Suunnittelualueen länsiosassa Asikkalantien pohjoispuolella on uutta työpaikka-aluetta (TP). Alueella voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhaiiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyviä myymälätiloja sekä varastointia. Tuotannollisen toiminnan on oltava ympäristövaikutuksiltaan rinnastettavissa toimistotyyppiseen työhön. Alue sopii taisaisuutensa ja maaperänsä vuoksi erittäin hyvin hallien rakentamiseen.

Laviassuolla on turvetuotantoaluetta (EO/VU, EO/T) ja sen lähellä metsätaimatarha (M-2/VU). Turvesuon eteläosan ja taimitarhan alueen jälkikäyttöksi on suunniteltu urheilutoimintaa (VU, esim. golf), taimitarhan vaihtoehtoisena jälkikäyttönä on maa- ja metsätalous. Turvesuon pohjoisosan jälkikäyttö on teollisuusalue.

Rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet on osoitettu pääasiassa maa- ja metsätalous-alueeksi (M, M-1) tai maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). M-1-merkinnällä osoitetuilla alueilla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä haja-asutustyyppinen rakentaminen, joka liittyy olemassa oleviin tilakeskuksiin.

5.2.4 Virkistys

Virkistysalueiksi (VU) on osoitettu joitakin keskustan tuntumassa sijaitsevia alueita sekä urheiluopiston lähellä sijaitseva golf-kenttä laajentumisalueineen. Lisäksi suunnittelualueen itäosassa on maa- ja metsätalousaluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Olemassa olevat ulkoilu- ja latureitit on osoitettu ohjeellisina kaavakartassa, samoin suunniteltu maakunnallinen virkistysreitti, joka kulkee suunnittelualueen poikki itä-länsisuunnassa.

5.2.5 Liikenne

Kaavakartassa on osoitettu tärkeimmät liikenneväylät kuten valtatie, Vierumäenraitti, Asikkalantie, Vuolenkoskentie ja Urheiluopistontie sekä jotakin alueiden sisäisiä kokoojavyliä. Lisäksi on osoitettu rautatie (Savon rata) suunniteltuine liikennepaikkoineen ja radan oikaisuineen. Kevyen liikenteen verkostoon on esitetty täydennyksiä.

5.2.6 Tekninen huolto

Kaavakartassa on esitetty tärkeimmät olemassa olevat ja suunnitellut teknisen huollon verkostot ja kohteet kuten päävesijohdot, sähkölinjat, kaasulinjat, vedenottamot ja sähköasema.

5.2.7 Erityistoiminnat

Laviassuolla on turvetuotantoaluetta (EO/VU, EO/T). Vierumäenraitin varrella on sähköasema (ET-1). Suunnittelualueella on useita vedenottamoja (ET-2).

5.2.8 Suojelualueet

Osayleiskaavassa on osoitettu Kullaanlähteiden Natura 2000 –alue merkinnällä SL-1, Haikulansuon länsiosaan on osoitettu suojelualue (S), joka liittyy Urheiluopiston osayleiskaavassa osoitettuun suojelualueeseen. Alue varataan maisemallisesti tai luonnonsuojelun kannalta arvokasta kokonaisuutta varten. Versowoodin teollisuusalueen keskellä sijaitseva joukkohauta ja muistomerkki on osoitettu suojelualuemerkinnällä S-1.

5.3 Osayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin

Seuraavassa on esitetty Vierumäkeä koskevat alueidenkäytön yleistavoitteet sekä kursivoinnilla Vierumäen osayleiskaavan suhde tavoitteisiin.

5.3.1 Toimiva aluerakenne

Yleistavoitteita

- Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.

Vierumäen osayleiskaava

Aluerakenteen osalta Vierumäen osayleiskaava toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita tukeutumalla olemassa oleviin rakenteisiin, ennen kaikkea liikenneväyliin. Elinkeinoelämän kannalta Vierumäen erityinen vahvuus onkin sen sijainti erinomaisten liikenneyhteyksien varrella. Kaavoituksella on pyritty sovittamaan yhteen elinkeinoelämän, asumisen ja virkistykseen tarpeet sekä luonnon ja pohjavesien suojelu.

5.3.2 Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteita

- Elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta edistetään hyödyntämällä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheyttämällä taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa.
- Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät alueet elinkeinotoiminnoille. Niiden sijoittumisessa kiinnitetään huomiota olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen ja hyvään saavutettavuuteen.
- Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä pyritään vähentämään liikennetarvetta, parantamaan liikenneturvallisuutta ja edistämään joukkoliikenteen edellytyksiä.
- Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle. Kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen ja vapaa-ajan alueina.
- Elinympäristön viihtyisyyttä edistetään kiinnittämällä huomiota rakennetun ympäristön ajalliseen kerroksellisuuteen sekä korkeatasoihin, alueiden omaleimaisuutta vahvistaviin, maisemakuvaan sopeutuviin ja mittakaavaltaan ihmisläheisiin rakennettuihin ympäristöihin. Taajamia kehitettäessä viheralueita hyödynnetään siten, että niistä muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.
- Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja vaikutuksia ehkäistään.

Vierumäen osayleiskaava

Yleiskaavoituksessa yhdyskuntarakenteen eheyttämällä voidaan käsittää uuden alueidenkäytön sijoittumista olemassa olevien toimintojen yhteyteen. Vierumäen asunto-, palvelu- ja työpaikka-alueet tukeutuvat olemassa oleviin liikenneväyliin. Kaava antaa edellytykset sille, että työpaikat ja palvelut ovat luontevasti eri väestöryhmien saavutettavissa. Elinkeinoelämän tarpeet on otettu huomioon varsin laajoilla teollisuus-, työpaikka- ja palvelualuevarauksilla, jotka sijoittuvat pääliikenneväylien varsille.

Asuntoalueiden viihtyisyys, omaleimaisuus, mittakaava ja sopeutuminen maisemakuvaan ratkaistaan viime kädessä yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Vierumäellä virkistysalueiksi osoitettuja viheralueita on urheiluopiston ympäristössä ja keskustassa. Muuten asuntoalueita ympäröivät maa- ja metsätalousalueet, joita hoidetaan talousmetsinä, ja jotka ovat käytettävissä myös virkistykseen.

Liikenteen aiheuttamien haittojen torjumiseksi uudet asuntoalueet osoitetaan riittävän etäälle valtatiestä tai rautatiestä. Versowood Oy:n konsultointivyyhyke on esitetty kaavakartassa.

Erityistavoitteita

- Maakuntakaavan ja yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden väestömäärän kehityksen erilaisia vaihtoehtoja.
- Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa on selvitettävä mahdollisuudet eheyttää yhdyskuntarakennetta ja esitettävä eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on selvitettävä toimiva liikennejärjestelmä sekä palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä sen yhteydessä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.
- Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnattava mahdollisuuksien mukaan tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuurin hyväksikäyttöä.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostojen varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätettävä riittävän suuri etäisyys. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.
- Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

Vierumäen osayleiskaava

Vierumäen väestömäärässä ei viime vuosien kehityksen perusteella ole odotettavissa suuria muutoksia. Siihen nähden uusien asuntoalueiden varaukset ovat suuria. Väestön määrän kasvu riippuu kuitenkin mm. työpaikkojen määrän kehityksestä ja tonttien tarjonasta.

Kevyelle liikenteelle on osoitettu uusia reittejä tärkeimpien liikenneväylien varsille.

Versowood Oy:n tuotantolaitos kuuluu kemikaaleja käsitteleviin ja varastoiviin Seveso II –direktiivin alaisiin laitoksiin. Laitos sijaitsee aivan Vierumäen keskustassa asutuksen välittömässä läheisyydessä. Laitoksen konsultointivöhyke ja sitä koskevat määräykset on merkitty osayleiskaavaan.

Harjualueet soveltuvat hyvin rakentamiseen. Entisen kaatopaikan alueella maaperä on tutkittava ennen maan kaivua ja rakentamista.

Uusia asuntoalueita ei osoiteta alueille, jossa valtatien, rautatien tai teollisuuden aiheuttama melu ylittää ympäristöministeriön antamat ohjearvot.

Pohjavesialueet on osoitettu osayleiskaavassa.

5.3.3 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Yleistavoitteita

- Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.
- Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden välillä edistetään mahdollisuuksien mukaan.
- Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailelua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.
- Alueidenkäytöllä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa otetaan huomioon luonnonvarojen sijainti ja hyödyntämismahdollisuudet.

Vierumäen osayleiskaava

Suunnittelualueella on ainoastaan paikallisesti arvokkaita rakennuskulttuurikohteita. Niistä Vierumäen asema ja Vierumäen vanha kyläalue on osoitettu suojelumerkinnällä (sr-1). Natura-alueet ja Haikulan suon länsiosa on osoitettu suojelualueiksi. Kangasvuokon ja pikkusiniivien esiintyminen on selvitetty kesällä 2006. Pikkusiniivien esiintyminen alueella on todettu hyvin epätodennäköiseksi. Kangasvuokon esiintymisalueet on osoitettu kaavakartassa. Liito-oravan elinympäristö on osoitettu merkinnällä MY. Ulkoilureitistö ja golfkenttävaraukset sekä matkailun tarpeisiin varatut alueet tukevat Suomen Urheiluopiston toimintaa.

Erityistavoitteita

- Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset. Lisäksi viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriperintöalueet ja -koh-

teet. Valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla on alueidenkäytön sovelluttava niiden historialliseen kehitykseen.

- Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.
- Alueidenkäytön suunnittelussa rantaan tukeutuva loma-asutus on mitoitettava siten, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys.
- Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.
- Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Vierumäen osayleiskaava

Suunnittelualueella on vain vähän ranta-alueita. Nykyisen rantarakentamisen lisäksi vähäinen tiivistäminen on mahdollista.

Vierumäellä on pitkään toiminut suuria teollisuuslaitoksia pohjavesialueella. Koska niiden siirtäminen ei ole ainakaan lähivuosina taloudellisesti mahdollista, on keskityttävä pohjavedelle aiheutuvien riskien minimoimiseen. Vierumäellä on tehty pohjavesille aiheutuvien riskien kartoitus, jonka tulokset otetaan huomioon osayleiskaavassa.

5.3.4 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Yleistavoitteita

- Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään liikenne- ja kuljetustarpeen vähentämiseen sekä liikenneturvallisuuden ja ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöedellytysten parantamiseen.
- Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja.
- Alueidenkäytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Erityistavoitteita

- Alueidenkäytössä on turvattava olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen, maanteiden ja vesiväylien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä valtakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.
- Alueidenkäytössä on edistettävä eri liikennemuotojen yhteistyötä ja joukkoliikennettä varaamalla riittävät alueet solmupisteinä toimivien tavaraliikenneterminaalien ja henkilöliikenteen matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten. Nopean liikenteen junaratayhteyksiä toteutettaessa on huolehdittava lähiliikenteen toimintaedellytysten säilymisestä.
- Edellä mainittuja yhteys- ja energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ympäröivä maankäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet.

Vierumäen osayleiskaava

Suuret maantieliikenteen väylät ovat Vierumäellä valmiina. Vierumäen läpi kulkeva valtatie on viime vuosien aikana rakennettu moottoritieksi.

Rautatielle on suunnitteilla radan oikaisu.

Osayleiskaavassa on osoitettu uusia väyliä kevyelle liikenteelle.

Tärkeimmät energiahuollon kohteet ja verkostot on merkitty kaavakarttaan.

5.4 Osayleiskaavan vaikutukset

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi koskee tilannetta, jossa yleiskaava on kokonaan toteutunut.

5.4.1 Vaikutukset väestön rakenteeseen ja kehitykseen kaava-alueella

Uusille asuntoalueille muuttaa usein lapsiperheitä, joten odotettavissa on sekä työikäisten että lasten määrän lisääntyminen. Aasukkaiden määrän kasvunopeus riippuu asemakaavoituksen aikataulusta sekä tonttien kysynnästä.

5.4.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteen taloudellisuuteen

Liikenteen järjestämisen kannalta uusien asunto-, palvelu-, työpaikka- ja teollisuusalueet sijainti on taloudellinen, koska ne sijaitsevat olemassa olevien liikenneväylien varrella.

Osayleiskaavassa on osoitettu aluevarauksia sekä asumiselle että palveluille ja työpaikoille joten periaatteessa Vierumäellä on mahdollista elää siten, että työ- ja asiointimatkat ovat lyhyitä.

5.4.3 Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan

Uudisrakentaminen sijoittuu pääasiassa metsäisille alueille tai jo rakennettujen alueiden yhteyteen, jolloin maisemalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin avoimelle pellolle rakennettaessa. Osayleiskaavan vaikutus maisemaan ja taajamakuvaan riippuu kuitenkin viime kädessä asemakaavoituksesta sekä muista yksityiskohtaisemmista suunnitelmista.

5.4.4 Vaikutukset asumiseen

Osayleiskaavan toteutuminen lisää asuntoalueiden määrää. Nykyisten asuntoalueiden lisäksi on osoitettu uusia alueita Syrjälänkankaalle, keskustan länsipuolelle, Radan ja Vierumäenraitin väliselle alueelle, Vuolenkoskentien varteen ja urheiluopiston länsipuolelle. Asuntoalueille laaditaan asemakaava ennen niiden toteuttamista.

5.4.5 Vaikutukset palveluihin

Osayleiskaava antaa mahdollisuuden palvelujen merkittävään lisääntymiseen Vierumäellä. Palvelujen tarjonta kohdistuu sekä paikallisiin asukkaisiin että ohikulkijoihin. Urheiluopiston läheisyyteen on osoitettu uusia matkailupalvelujen alueita.

5.4.6 Vaikutukset työpaikkoihin ja elinkeinotoimintaan

Osa maa- ja metsätalouskäytössä olevista alueista on osoitettu osayleiskaavassa muuhun käyttöön. Muuten osayleiskaava mahdollistaa nykyisten elinkeinotoimintojen jatkumisen. Lisäksi kaavassa on varattu uusia palvelutoimintojen alueita moottoritien eritasoliittymän ympäristöön, uusi työpaikka-alue Asikkalantien pohjoispuolelle sekä uusia teollisuusalueita Vierumäenraitin ja rautatien väliselle alueelle ja Syrjälänkankaalle. Urheiluopiston lähelle on osoitettu alueita golfille ja muille vapaa-ajan palveluille. Osayleiskaava antaa siis hyvät mahdollisuudet elinkeinotoimintojen säilymiseen ja laajenemiseen sekä työpaikkojen lisääntymiseen.

5.4.7 Vaikutukset virkistykseen

Nykyiset virkistysalueet ja ulkoilureitit on osoitettu osayleiskaavassa. Lisäksi Vierumäen erittäin hyviä virkistysmahdollisuuksia täydentävät maakuntakaavassa osoitetun Ilvesreitistön ohjeellinen linjaus sekä golf-toiminnan osoittaminen taimitarhan ja turvesuon jälkikäyttöksi.

5.4.8 Vaikutukset liikenteen järjestämiseen

Osayleiskaavan toteutuessa asunto- ja palvelualueiden sekä teollisuuden ja muiden työpaikka-alueiden lisääntyminen aiheuttaa liikennemäärien kasvua, mikä saattaa vaikeuttaa liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.

Osayleiskaavassa on osoitettu tärkeimmät liikenneväylät. Maantieliikenteen verkostoon ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Kevyen liikenteen verkostoa kehitetään. Kaavaan on merkitty suunniteltu rautatien linjan muuttaminen (Savon rata).

5.4.9 Vaikutukset tekniseen huoltoon

Työpaikka- ja asuntoalueiden lisääntyminen edellyttää teknisen huollon verkostojen laajentumista.

Osayleiskaavassa on otettu huomioon ja osoitettu tärkeimmät olemassa olevat ja suunnitellut teknisen huollon verkostot kuten päävesijohdot, kaasulinjat ja voimalinjat. Lisäksi on osoitettu nykyiset ja tulevat vedenottamot sekä sähköasema.

5.4.10 Vaikutukset ympäristönsuojeluun ja ympäristöhäiriöihin

Osayleiskaava edistää harjajensuojelualueen, Natura 2000-alueen ja muiden luonnon-suojelualueiden ja -kohteiden sekä pohjavesialueiden suojelua osoittamalla kyseiset alueet ja esittämällä niihin liittyvät maankäytön rajoitukset.

5.4.11 Vaikutukset sosiaaliseen ympäristöön

Osayleiskaava antaa mahdollisuuden palvelutason huomattavaan paranemiseen ja työpaikkojen lisääntymiseen Vierumäellä. Kevyen liikenteen verkoston kehittäminen parantaa liikenneturvallisuutta ja eri ikäryhmien mahdollisuuksia liikkua lähiympäristössä. Joissakin tapauksissa lähiympäristön muuttuminen ja esim. metsän muuttuminen teollisuusalueeksi saattaa tuntua lähialueen asukkaista kielteiseltä muutokselta.

5.4.12 Vaikutukset luonnonoloihin

Rakentamiseen osoitetut paikat eivät ole luonnonoloiltaan erityisiä. Alueet, joilla on huomattavia luonnonarvoja, on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Osayleiskaavalla ei ole merkittävää vaikutusta luonnonoloihin.

5.4.13 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen

Vierumäellä on tehty havaintoja kangasvuokosta ja pikkusiniisistä. Näiden lajien esiintyminen on kartoitettu kesän 2006 aikana. Pikkusiniisipeä ei ole todettu esiintyvän Vierumäellä. Kangasvuokon esiintymispaikat on otettu huomioon osayleiskaavassa, samoin luontoselvityksen yhteydessä löydetty liito-oravan elinympäristö.

5.4.14 Vaikutukset vesistöihin ja vesitalouteen sekä pohjaveteen

Suuri osa suunnittelualueesta on pohjaveden muodostumisaluetta. Siksi pohjavesiolosuhteiden tutkimista ja riskien arviointia on yhdistetty kaavan laatimiseen.

Pohjavesiolosuhteita ja pohjavesien olemassa olevia pilaantumisen riskiä sekä kaavan vaikutuksia pohjavesien pilaantumisriskiin on käsitelty kaavaselostuksen liitteenä 9 olevassa erillisessä raportissa (Vierumäen osayleiskaavan vaihtoehtojen pohjavesiriskin arviointi, Ramboll Finland Oy, 2008).

Osayleiskaavan tavoitteena on, että sen toteuttaminen vähentää pohjavesien pilaantumisen riskiä Vierumäellä. Ratkaisevaa tämän tavoitteen toteutumisessa on yksityiskohtaisella suunnittelulla, asemakaavoituksella, rakennus- ja ympäristöluvilla, maa-ainestenotoluilla sekä tie- ja rautatiesuunnitelmilla.

Pohjavesiraportissa on luokiteltu pohjavesialueet sijaintiriskin kannalta A, B, C ja D luokkaan.

Syrjälänkankaan A – luokan alueelle on osoitettu uutta asumista suunnitellun veden ottamon alapuolelle pohjaveden virtaussuunnassa. Muuten alueella on olemassa oleville teollisuusalueille annettu erityinen velvoite asettaa toiminnalle erityisiä vaatimuksia.

Syrjälänkankaan B-alueelle on sijoitettu uusi asuinalue ja työpaikka-alue. Niiden asemakaavoituksessa tulee pohjavesien suojelu ottaa erityisesti huomioon. Alueet tullaan liittämään yhdyskuntatekniikan verkostoihin.

Vierumäen vedenottamon A-luokan alueella on olemassa olevia pohjavesien pilaantumisriskejä, joiden poistamiseen pyritään. Pohjavesi kulkeutuu veden ottamolle kapeaa vyöhykettä pitkin. Pohjavesien suojelu voidaan tarkemmin toteuttaa asemakaavoituksen yhteydessä.

Vierumäen vedenottamon B alueelle on osoitettu uusia palvelujen ja asumisen alueita.

Saarijärven ja Onkijärven vedenottamoiden A-alueille on osoitettu uusia asuinalueita nykyisen maantien varteen. Ne liitetään yhdyskuntateknisiin verkostoihin. Pohjavesien suojelu tulee niissä ottaa erityisesti huomioon. B-alueelle on osoitettu asuinalue ja golf kentän mahdollinen laajennus.

Kullanlähteen vedenottamon A-alueelle ei ole osoitettu uutta rakentamista. B-alueelle yli 1 km etäisyydelle vedenottamosta on osoitettu matkailupalvelujen alueita.

Osayleiskaavehdotuksen uusi maankäyttö ei aiheuta merkittävää riskiä pohjavesien pilaantumiselle Vierumäellä, mikäli yleiskaavan toteutuksessa otetaan pohjavesien suojelu huomioon.

Uudella rakentamisella on pohjavesien määrää vähentävä vaikutus siltä osin kun esimerkiksi varastokenttien hulevedet ohjataan pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolelle. Tätä vaikutusta voidaan pienentää, kun puhtaat kattovedet imeytetään maaperään.

5.4.15 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen

Maa- ja metsätalouskäytössä olevista alueista osa on osoitettu muuhun käyttöön kuten asumiselle, palveluille ja teollisuudelle. Näillä alueilla voidaan kuitenkin jatkaa maa- ja metsätalouden harjoittamista siihen saakka, kun alue otetaan muuhun käyttöön.

5.4.16 Vaikutukset luonnonsuojeluun

Osayleiskaava edistää luonnon- ja maisemansuojelua osoittamalla luonnon- ja maisemansuojelun kannalta tärkeät alueet. Nämä alueet on selvitetty ympäristöhallinnon Hertta-järjestelmästä ja merkitty kaavakarttaan. Osayleiskaavassa on osoitettu harjujen-suojelualue, Natura 2000 –verkoston alue ja Mutterlammen alue.

5.4.17 Vaikutukset kunnallistalouteen

Uusien rakennettavien alueiden asemakaavoitus ja muu suunnittelu sekä kunnallistekniikan ja katujen rakentaminen aiheuttaa kaupungille kustannuksia, samoin mahdollinen julkisten palvelujen tarjonnan lisääminen väestön kasvaessa. Toisaalta kunta saa tuloja tonttien myynnistä omistamillaan alueilla sekä liittymismaksuista. Väestön kasvu lisää myös verotuloja.

5.4.18 Vaikutukset terveellisyteen ja turvallisuuteen

Liikennemäärien kasvu saattaa vaikeuttaa liikenteen sujuvuutta ja haitata liikenneturvallisuutta. Uusien kevytliikenteen väylien rakentaminen vaikuttaa myönteisesti liikenneturvallisuuteen.

Teollisuuden ja muun yritystoiminnan vaikutukset terveellisyteen ja turvallisuuteen riippuvat siitä, millaista toimintaa alueelle sijoittuvissa yrityksissä harjoitetaan. Asutuksen lähellä sijaitsevat uudet teollisuusalueet on osoitettu merkinnällä TY, teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Viime kädessä teollisuuslaitosten vaikutuksia ympäristöön valvotaan ympäristölupamenettelyllä.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Versowood Oy:n vaarallisia kemikaaleja käyttävälle tuotantolaitokselle on osoitettu konsultointivöhyke, joka ulottuu kilometrin päähän laitosalueen rajoista. Kun alueen sisäpuolelle laaditaan asemakaavoja, tulee pyytää kunnan palo- ja pelastusviranomaisen sekä tarvittaessa turvatekniikan keskuksen (TUKES) lausunto.

Hollolassa 12. päivänä syyskuuta 2007, tarkistus 13.3.2008

Ramboll Finland Oy

Matti Kautto

kaavoitusyksikön päällikkö

Soili Lampinen

arkkitehti

YHTEYSTIEDOT

Heinolan kaupunki

Kaupunginarkkitehti Hartti Hämäläinen
puh. (03) 849 3240
sähköposti hartti.hamalainen@heinola.fi

Toimistoarkkitehti Anja Vahteristo-Järvinen
puh. (03) 849 3242
sähköposti anja.vahteristo-jarvinen@heinola.fi

Ramboll Finland Oy

Kaavoitusyksikön päällikkö Matti Kautto
puh. 0400 493 709
sähköposti matti.kautto@ramboll.fi

Arkkitehti Soili Lampinen
puh. 040 821 5476
sähköposti soili.lampinen@ramboll.fi